

„Fontos hozzájárulás az ökumenikus közéletnek, hogy még a somogyi szóróanyagterületen is sikerült rendszeressé tenni az ökumenikus teológiai konferenciákat.”
Nyolcnapos ünnep kezdődik ▶ 3. oldal

„Talán arra gondolt, már holnap fölkeredek, megmutatja a letisztított példányt, fölolvassa legjobb barátainak.”
Gondolatok a magyar kultúra napján ▶ 5. oldal

„Életünk bizalomláncolatra épül. Bizalomra elsősorban abban, hogy a fejlődés titokzatos, az érés nem befolyásolható, azt magasabb erők irányítják, de a támogatás a mi dolgunk.”
Hiteles mintával nevelni ▶ 13. oldal

„A délutáni és esti koncertek, a zoltárenek-léssel egybekötött fátylaszínház olyan lelki és zenei élményt ad, amely sokunk számára újra és újra felejthetetlen öröm és támasz mindennapi életünkben.”
Aki énekel, kétszeresen imádkozik ▶ 6. oldal

Ökumenikus imaheti melléklet
▶ 7–10. oldal

Farsang a bálók, így a középiskolai szalagavatók időszaka is lehet. Az egyházunk tizenhat középiskolai oktatási intézményében idén végző diákok szorgalmas gyakorlással és nem kis izgalommal készültek-készülnek a nagy eseményre. Voltak, akik még az advent beköszöntése előtt megkapták az iskolájuk logójával ellátott szalagot, majd eljárták táncukat, de akadnak olyan evangélikus alma materek is, ahol ezekben a hetekben rendezik a szalagavató bált. Dörögdi Ádám felvétele a budapesti Deák Téri Evangélikus Gimnázium január 12-ei alkalmán készült; a diákok az Erzsébetligeti Színház színpadán adták elő az elmaradhatatlan palotást.

Diakóniai ülés eskütétellel

▶ **Megtartották idei első ülésüket az evangélikus diakóniai intézmények vezetői. A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa (MEÖT) székházában zajlott január 10-i konzultáció ünnepi istentisztelettel kezdődött, ennek keretében iktatták be hivatalukba az új ciklusra megválasztott diakóniai bizottsági tagokat. Az ülés második felében az intézményeket érintő állami jogszabályváltozásokról tájékoztatták a résztvevőket a meghívott előadók.**

Az ünnepi istentiszteleten dr. Fabiny Tamás diakóniáért felelős püspök hirdetett ígét Ef 4,1–3 alapján. A liturgiában a diakóniai bizottság tagjai vettek részt; beiktatásukra a prédikáció után került sor.

Az előadások előtt köszöntötte az egybegyűlteket dr. Fischl Vilmos evangélikus lelkész, a MEÖT főtítkára, Kákay István országos irodai igazgató, valamint ekkor került sor a Magyar Bibliatársulat által felajánlott, nagyalakú Bibliának az átadására.

Ahogy hetilapunkban már korábban beszámoltunk róla, az evangélikus szeretetotthonok is kapnak egy-egy példányt a bibliatársulattól a Károli-fordítású Szentírás gyengén látók számára készült, A4-es formátumú kiadásából. A szervezet nevé-

ben az egyik munkatárs, Burján Tamás nyújtotta át a könyveket.

Az előadások a munka törvénykönyvének változásait, a szociális területet, a gyermekvédelmet érintő, illetve a bérkompenzációval kapcso-

latos jogszabályváltozásokat tekintették át. Referátumot hallhattak továbbá a résztvevők az intézményvezetők teljesítményértékelés témakörében, illetve *Fenntartói feladatok delegálása igazgatótanácsra* címmel.

Az elhangzottakról az egybegyűlteket kis csoportokban konzultáltak ebéd után.

A diakóniai bizottság tagjai: *Greger-Labossa György* elnök, *Bozorády Kriszta*, *Deichmann Tibor*, *Jegessy Zoltán*, *Krámer György*, *Laborcz Géza*, *Lázár Zsolt*, *Rostáné Piri Magda* és *Szabó Szilárd*.

■ BODA ZSUZSA

FOTÓ: HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA

Mit kíván tőlünk az Úr?

■ STEINBACH JÓZSEF

Mit üzen nekünk az ideai ökumenikus imahét vezéregybe – „...mivel járuljak az Úr elé?” (Mik 6,6–8) –, legyünk bármely felekezeti, gyülekezeti, kegyességi kör tagjai, legyünk bárhol a hazában vagy a világban?

Az Úr válasza erre a kérdésre. Hiába hajlongunk, önmagában hiába bármiféle szép liturgia. Hiába akarunk bármit is adni, odaáldozni az Úrnak, semmink sincs, mindenünk az övé. Amit pedig adunk, abban mindig van valamiféle számítás, mintha befolyásolhatnánk az Istent cselekvésünkkel, jószágunkkal, szorgalmunkkal, kegyességünkkel, istentiszteletünkkel. A világban ezek eredményesnek tűnnek egy darabig, amíg el nem fáradunk, meg nem öregszünk, de az Úr előtt kezdettől fogva hiábavaló minden emberi akarás.

El kell jutni odáig, amit az egyik lelki énekünk igei igazságként fogalmaz meg: „Jövök semmit sem hozva, keresztetbe fogódzva.” Krisztus, Isten testet öltött, szabadító irtalma az, aki oda-vissz bennünket a kegyelem királyi székéhez. Isten Krisztusban aláhajolt az emberhez. Krisztus pedig felemel, és Isten színe elé vezet bennünket.

Krisztus által járulhatunk az Úr elé! Mennyi görccstől megszabadítana bennünket, keresztyéneket – közösségi és egyéni értelemben egyaránt –, ha ezt végre komolyan vennénk! Sokkal több öröm, bátorság, reménység lenne bennünk, ha ezt az evangéliumot, amely ránk bízott, egyszer végre legalább mi komolyan vennénk. Nem statisztikától, liturgiától, istentiszteletől, kegyességtől, igaz tantól függ a keresztyénségünk, hanem egyedül Krisztustól, aki meghalt és feltámadott. Így eleve egy győztes ügy esz-közei vagyunk.

Aki azonban Krisztus megváltó irtalmában részesült, *annak életében ő láthatóvá lesz* kegyességében, istentiszteletében, áldozathozatalában ugyanúgy, mint a mindennapjaiban. Krisztus visz bennünket az Úr elé. Nem azért vagyunk kegyesek és jók, hogy az Úr színe elé vigyünk valamit, hanem azért, mert Krisztus által már eleve ott vagyunk az ő kegyelméből.

Kegyességünk így lehet rendszeres, ígére figyelő, azt tanulmányozó, abban Isten akaratát egyre jobban megértő kegyesség. Istentiszteletünk lehet vonzó, szép, Istennek kedves, hajlongásai-ban, liturgiájában, „áldozataiban”, felajánlásaiban is méltó; mert tudjuk, hogy Krisztusban már minden a miénk. Istentiszteletünk lehet ígére figyelő és nem csupán hatni akaró cselekmény.

Életünk pedig lehet olyan élet, amelyben a kegyességünk végre „le-földelt”; mert mindig a mindennapokban vizsgáljuk a hitet. A krisztusi ember vallja, hogy van Istennek kedves „jó”; és ezt a jót kijelentette az Úr az ő törvényében, ígéjének ide vonatkozó tételes paragrafusai-ban.

De a krisztusi ember azt is tudja,

hogy a törvény betöltése a szeretet. Ez a szeretet mindig több, mint Isten akaratának paragrafusokba foglalt rendszere. Ez az a szeretet, amelyet Jézus Krisztus a *Hegyi beszédben* a törvény lelkéről elmondott nekünk, amelyet megélt, és amely szeretettel szíve utolsó dobbanásáig jelen volt ebben a világban.

A krisztusi ember képviseli Isten akaratát, a törvényben kijelentett jót. Teszi ezt határozott szeretettel és alázattal, mert tudja: nem ő teszi, hanem a benne munkáló Krisztus.

Az ideai ökumenikus imahét anyagát Indiában élő keresztyén testvéreink állították össze, akiknek nyolcvan százaléka az indiai társadalomban az úgynevezett *dalitokhoz* tartozik, vagyis a kaszton kívüliekhez, akik érinthetetleneknek, a legstigmatizáltabbaknak, társadalmilag a legkivettebbeknek számítanak.

Rájuk tekintve még hangsúlyosabb Mikeás próféciája. Mit kíván tőlünk az Úr? *Nem ő kíván tőlünk, hanem először ő ad nekünk.* Mindent odaadott Krisztusban. Aki azonban Krisztusban hisz, annak kegyességében és mindennapi életében is kiábrázolódik Krisztus. Nemcsak abban, hogy az elnyomottak oldalára áll – mert ennél mindig többről van szó Isten ígéjében –, hanem abban is, hogy ő maga nem elnyom másokat, hanem segít másokon, miközben saját elnyomott voltát is hitben hordozza.

Ez már nem a dalitoknak, hanem nekünk hangsúlyos! Ne felejtjük el, hogy noha az evangélium társadalmi reform is, félreértjük Isten ígéjét, ha csak társadalmi reformmá silányítjuk. Vegyük tudomásul, hogy Isten nem úgy érti a *társadalmi igazságosságot*, ahogy mi. Isten igazságosság-fogalma nem e világi igazságosság-fogalom. Az Isten igazságosságában a világban soha nem valamiféle egyenlőséget jelent – elég a találatok vagy a szülőmunkások példázataira gondolni, és akkor a kegyelmi kiválasztást még nem is említettem.

A krisztusi ember csakis irtalommal fordulhat mindenki felé, főként a kitaszítottak felé (lásd a *Filemonnak írt levelet*). A krisztusi ember ugyanakkor *mindig boldog tud lenni abban a keretben*, amelyet ebben a világban kapott az Úrtól. Ma ezt a keretet nem akarjuk tudomásul venni, elvileg mindenkinek mindennél lehet, miközben irigykedve, törtetve halálra taposunk egymást.

Az örök élet hite sokat segíthetne, hogy „egyáltalánosan” is boldog légy, azt az egy találatot ne ásd el, de ne is irigykedj arra, aki például ötöt kapott, mert van annak elég baja és felelőssége, hiszen öt találatum kérték rajta számon. Ez a boldog alázat is hozzátartozna ahhoz, ahogyan az Úr elé járulhatunk.

A szerző a Dunántúli Református Egyházkerület püspöke, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának elnöke

„...HOGY MIT KÍVÁN TŐLED AZ ÚR!”

Imahét a Krisztus-hívók egységéért 2013

A 2013. évi ökumenikus imahét országos megnyitói istentisztelete január 20-án, vasárnap 18 órakor lesz a budapest-fasori evangélikus templomban (VII. kerület, Városligeti fasor 17–21.). Az igehirdetést a hagyományoknak megfelelően dr. Erdő

Péter bíboros, esztergom–budapesti érsek, valamint a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának elnöke, Steinbach József református püspök végzi. A liturgiában a tagegyházak vezetői is részt vesznek.

Minden kedves testvérünket sze-

retettel hívjuk és várjuk a megnyitói istentiszteletre, és a Szentháromság egy örök Isten áldását kérjük az imahét országszerte megrendezendő helyi istentiszteleteire.

■ A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa

Oratio œcumenica

[Lelkész:] Mindenható Isten, szerető mennyei Atyánk! Köszönjük, hogy Fiadban kijelentetted életünk örök igazságaként az irántunk való szeretetedet. Köszönjük neked, hogy az ő nevében bizalommal fordulhatunk hozzád imádságunkban.

[Lektor:] Könyörgünk, Atyánk, ezért a viláért, amelynek életét oly szövevényesen fonja át az emberi önzés és felelőtlenség. Te látod, mennyire igazságtalanul gazdálkodunk azokkal a kincsekkel, amelyeket közös felelősségvállalásunkra bízta. Te látod egyesek mérhetetlen gazdagságát, de hozzád kiált az éhen halt, megfagyott, az esztelen háborúkban meggyilkolt emberek vére is. Tisztább, igazságosabb, békebb világot szeretnénk magunk körül szűkebb és tágabb környezetünkben egyaránt. Áldd meg azok munkáját és életét, akik döntési helyzetben a tisztaságot, az igazságosságot akarják szolgálni. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk egyházadért, amelyre rábíztad törvényed és evangéliumod hirdetését. Könyörgünk azért, hogy örök igéd érthetően és hitelesen szólaljon meg mindent a világban. Könyörgünk azokért a keresztyényekért, akiknek életét és szabadságát ma veszély fenyegeti hitük miatt, és könyörgünk azokért is, akik a körülöttük lévő szabadságban talán már nem is érzik, hogy elhivatásuk kegyelem és az elhívó felé való felelősség. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk azokért, akiket mi riasztottunk el a veled való közösségtől; azokért, akiknek szenvedésén mi nem enyhítettünk, bár tehetők volna; azokért, akiket mi nem hallgattunk meg; azokért, akiket mi nem látogattunk meg; azokért, akik iránt mi voltunk közönyösek. Csak abban bízhatunk, hogy te találsz utat mindenkihez még akkor is, amikor éppen követeid állják el az utat. Nekünk pedig segíts, hogy hibáinkból, bűneinkből felismerjük azt, mit kell másképpen elvégeznünk, és adj erőt a megújulásra. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk gyülekezetünkért. Ha megfáradtunk megszokott gyülekezeti életünkben, adj lelkesedést és bátorságot, hogy új utakon is merjünk elindulni. Ha aggasztanak gyülekezetünk, épületeink gondjai, ajándékozz meg találékony-sággal és közösségünkért érzett felelős szeretettel. Ha emberek közötti konfliktusok terhelik közösségünket, segíts megtalálni a megbocsátás útját. Urunk, kérünk, segíts, hogy tiszta, boldog, beléd kapaszkodó hitben erős közösséggé legyünk. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lelkész:] Mennyei Atyánk, köszönjük, hogy életünk minden pillanatában a te kegyelmedbe rejtettél. Köszönjük neked, hogy kegyelmed és szereteted igazsága egykor legyőz minden igazságtalanságot, önzést, közönységet és bünt, és teljességre juttatod országodat mindörökké a mi Urunk, Jézus Krisztus által.

[Gyülekezet:] Amen.

EVANGÉLIKUS ÉLET. ÉLED. ÉLED?

VÍZKERESZT ÜNNEPE UTÁN UTOLSÓ VASÁRNAP – JN 12,36–43

A rejtőzködő világosság látható fiai

Jézus, a világ világossága elrejtőzött. Az evangéliumi történetben azért, hogy szavainak nyomatékot adjon: „Amíg nálatok van a világosság, higgyetek a világosságban, hogy a világosság fiait legyetek!” Akkori elrejtőzése próféta cselekedet volt, hogy jelezze: közel az idő, amikor a világban való jelenléte az érzékszervek útján többé nem lesz tapasztalható. Nem sokkal ezután még találkozott tanítványaival, hogy az utolsó vacsora asztalánál vegyen tényleges búcsút tőlük, illetve a föltámadása utáni negyvenedik napon ismét elrejtőzött az isteni dicsőség fényes felhőjében.

Ez a mai evangélium profetikus cselekményével előre jelzett elrejtőzése sem végleges, noha emberi léptékek végérvényesnek tűnhet, hiszen Krisztus csak a mulandó világ végén fog a dicsőség felhőjében újra mindenki számára látható módon megjelenni. Övéinek addig látás híján kell hinniük benne, miként a föltámadt Jézus a „hitetlen” Tamásnak mondja: „Mivel látsz engem, hiszel: boldogok, akik nem látnak és hisznek.” (Jn 20,29)

Am János apostol, az evangélista, aki maga is próféta, azt is előre látja, hogy a látás híján való hit e világ végéig tartó új korszaka Jézus ügye és az evangélium szempontjából nem lesz sikertörténet. Ezt Ézsaiás próféciájával magyarázza: „Mevakított a szemüket, és megkeményítette a szívüket, hogy szemükkel ne lássanak, és szívükkel ne értsenek, hogy meg ne térjenek, és meg ne gyógyítsam őket.” Mert bár János ezt elsősorban azokra érti, akik Jézus földi működése során látták a csodáit, mégsem hittek benne, nem csak rájuk gondol. Elő-

zőleg ezért idézi Ézsaiás másik mondatát is: „Uram, ki hitt a mi beszédünknek, és az Úr karjának ereje ki előtt lett nyilvánvalóvá?”

Jézus beszéde – egyházában, tanítványai ajkáról – azóta is hangzik, és az Úr karjának ereje „a keresztségéből” (1Kor 1,18 szó szerinti jelentése) azóta is fölismerhető. Am Jézus beszédének az emberek többsége mégsem hisz, és a Golgota keresztségére nézve inkább az Úr gyengeségét látják, mint erejét. Pedig a megfeszített Krisztus gyengesége Isten erejét rejti – ezt azonban csak a hit szeme képes meglátni. De ez csak keveseknek adatik meg.

János evangélista (már a prológusban is erre utal: „Az igaz világosság a világban volt, és a világ általa lett, de a világ nem ismerte meg őt: saját világába jött, és az övéi nem fogadták be őt. Akik pedig befogadták, azokat felhatalmazta arra, hogy Isten gyermekeivé legyenek; mindazokat, akik hisznek az ő nevében, akik nem verből, sem a test, sem a férfi aratából, hanem Istentől születtek.” (Jn 1,10–13))

János a világba jött világosság, a testté lett Ige, Jézus általános elutasításáról beszél, majd megszorítással él: azért mégis lesznek, akik befogadják! Ők Isten gyermekei, vagy ahogy a mai evangéliumban olvassuk: ők a világosság fiai.

János nem hisz a fejlődésben. Nem mondja, hogy most ugyan még nagy a sötétség a világban, de ahogy előrehaladunk az időben, egyre világosabb lesz. Egyre többen lesznek, akik a világosságot, az örök Igét befogadják. János arról tud, hogy a vi-

lág Jézus második megjelenéséig a sötétség átkának van alávetve, de azzal a megszorítással, hogy mégis lesznek mindig, akik a világosságot, Isten örök Igéjét befogadják. A legsötétebb időkben is jelen vannak, jelen lesznek a világban Isten gyermekei, a világosság fiai. Azok, akik látás híján hisznek. Azok, akik nemcsak testi szemükkel nézik a Krisztus keresztségét, de a hitük szemével látják rajta Isten karjának erejét, amint Jézus halálakor halalos csapást mér a világot megrontó és sötétségbe borító gonoszra.

Ők azok, akik szívükben minden időben hittel éneklük az Isten hatalmát dicsőítő éneket, amelyet az ősi liturgia a pap és a gyülekezet úrvacsoravétel megelőző mindennapi párbeszédében így öntött szavakba: „Hódolattal ünnepelek Krisztus feltámadását, mert íme, a keresztség öröme hozott a világba! Áldjuk a föltámadott Urat, aki eltúrta értünk a kereszteszt, és halálával eltiporta a halált.” „Ó, dicsőséges és szentséges húsvéti Bárány, Krisztus! Ó, Bölcsesség, Isten Igéje és Hatalom! Emlékezzél meg rólunk, amikor előjössz a te országodba.”

Mert a rejtőzködő világosság látható fiait az jellemzi, hogy Istennek azt a mindent átforgató és újjáteremtő erejét, amelyet „a keresztségét” hallva, a Krisztus keresztségére nézve hitükkel felismertek és megragadtak, az úrvacsorában való részesedés által beengedik az életükbe, hogy az egész életüket vezérlő, érzéseiket, szavaikat és cselekedeteiket irányító erővé legyen, végül pedig a számukra is elkerülhetetlen halált elnyelve örök életre támassza fel őket. Hiszen a karácsonykor testté lett Ige dicső-

A VASÁRNAP IGÉJE

sége abban nyilvánul majd meg a leg-hatalmasabban, amikor övét – akikért az életét adta – Isten jobbának az ő halála által munkálkodó ereje az ő megdicsőült testéhez hasonló testben örök életre támasztja majd fel.

Most azonban ez a dicsőség még nem látható Isten gyermekei, a világosság fiai. Mert ez a dicsőség nem a világ elismeréséből ered, és nem is a világ ízlése szerint való dicsőség. Ezért aki a mostani, sötétségbe borult világban akarja fellelni és megismerni Isten gyermekeit, a világosság fiait, annak nem a világ elismerésében sültekézők (egyházon belüli vagy kívüli) társaságát kell keresnie. Ellenben azok közé kell mennie, „akik a világ szemében nem előkelők, sőt lenézettek” (1Kor 1,28), „akik a világ szemében bolondok...”, akik a világ szemében erőtlének” (1Kor 1,27).

Közöttük találhatók meg azok, akik tudják és értik, sőt hitben tapasztalják, hogy Istennek a Krisztus keresztesztén kinyilatkoztatott bölcsesége nem bolondság, és a Krisztus halálában megnyilvánuló ereje nem gyengeség. Ők azok, akik számára „a keresztségét” Isten bölcsességét és erejét hordozza, ezért engedik, hogy ez az ige világító fényre tegye az életüket a sötétség világában.

■ VÉGHÉLYI ANTAL

Imádkozunk! Urunk, add, hogy meg-lássuk a világ szemé elől a keresztség gyálázatában elrejtett dicsőségedet, és a benne való részesedést mindenkortöbbre becsüljük, mint az emberektől nyerhető dicsőséget. Amen.

Az egyházzene helyzete

Intézmények, értékrend, minőség

► **Advent első vasárnapja óta lényegében mindig ugyanarról a témáról beszéltünk rovatunkban: hogyan foglalkozunk igényesen az egyházzenevel, és milyen módon vigyük közel értékeinket közösségünk tagjaihoz. Mai, hetedik cikkünkben lezárjuk ezt az – egy szerzőtől származó – belső sorozatot.**

Érdemes ezeket az írásokat újra, összefüggésükben is elolvasni: mint ahogy a szivárvány színei a fehérben egyesülnek, a cikkek úgy próbálják körbejárni ugyanazt a középpontot. Egyházunk mai helyzetében különösen is fontos, hogy a látszólag jelentősebb vagy sürgetőbb témák miatt ne szoruljon háttérbe az istentiszteleti zene, az éneklés ügye. Időről időre szükség van ugyanis arra, hogy kincseinket észrevegyük, és valóban megbecsüljük; hogy helyzetünket értékeljük, és előremutató megoldásokat találjunk.

Ehhez természetesen elengedhetetlen a – remélhetőleg egyre nagyobb számú – felkészült egyházzene-sz hozzáértő tevékenysége. De ki kell mondani: igazán csak akkor működhet a dolog, ha az egyházzene téma lesz az egyházi közéletben. Ha eléri a többség (és az egyházért felelős, döntéshozó személyek) ingerküszöbét. Ha egy gyülekezetnek igénye ébred arra, hogy képzett kántort alkalmazzon (tudjuk persze, hogy ennek ma anyagi korlátai is vannak), és talál is illet. Ha nem mindegy, milyen

ének és hogyan szólal meg egy istentiszteleten. Ha az országos rendezvények szervezői egy alkalom zenei részét is tudatosan megtervezik.

Sokféle tanulási lehetőség közül választhat ma az érdeklődő fiatal (vagy örökifjú), ha az egyházzene és a kántori szolgálat érdekli. A főtí Kántorképző Intézet bentlakásos nyári tanfolyamainak közösségi élménye, a szombati tanítási napokon működő téli tanfolyam elmélyült szakmai munkája után háromféle szinten vizsgálhat. Az Evangelikus Hittudományi Egyetem kántor szakán BA diplomát szerezhet. A Zeneakadémia Egyházzene Tanszékén – ökumenikus közegben – a legmagasabb végzettségért tanulhat, később akár doktori fokozatot is elérhet.

A már szolgálatban álló kántor a főtí továbbképző tanfolyamokon és orgonakurzusokon személyre szóló segítséget kaphat, hasonló helyzetben lévő kollégákkal oszthatja meg tapasztalatait.

A külföldi ösztöndíjak (elsősorban a herfordi Egyházzenei Főiskolán) lehetőséget adnak arra, hogy a hallgató alaposabban megismerje a lutheránus egyházzene, és betekintszen más közösségek életébe.

Lassan alakul ki az az éltető közeg, amelyben ideális módon összekapcsolódnak a láncszemek: színvonalas, valóban használható végzettséget adó képzések; tehetséges, elhivatott, jól képzett kántorok, karnagyok; igényes, nyitott, a feladatok mennyiségében és anyagi erőforrásokban is alkalmas gyülekezetek. Lehet, hogy ezt a felsorolást ma sokan olyan fanyar

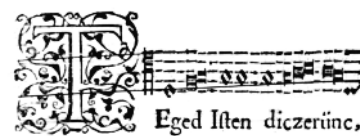
mosollyal a szájukon olvassák, mint Ézsaiás prófétaival tennék: „a farkas a bárányal lakik, a párduc a gödölyével hever” (Ézs 11,6). Valóban, most nem sok minden tűnik megvalósíthatónak sem egyiktől, sem másiktól. De egyrészt „Istennek semmi sem lehetetlen” (Lk 1,37), másrészt itt alapos munkára és rendíthetetlen reménységre van szükség.

A folyamat elején ugyanis hosszú ideig vajmi kevés eredmény látszik: az intézmények a kezdeti nehézségek és a nem mindig megfelelő előképzettségű hallgatók miatt szenvednek; az egyházzene tanulók nem tudhatják, lesz-e hol elhelyezkedniük, meg tudnak-e majd élni. Egyházunkban (még) nem alakult ki olyan rendszer, amely lehetővé tenné, hogy minden helyre jusson kántor, így az ellátottság igencsak egyenetlen: van olyan környék, ahol nem találunk egyetlen alkalmas személyt sem, de létezik olyan közösség is, ahol többen vállalkoznak a szolgálatra (és akár vetélkedés is támad közöttük).

Tudatosítani kell: ha valakit a kántorság mellett hitoktatással vagy irodai munkával is megbíznak, biztosítani tudják az egzisztenciáját, és a közösség is jobban jár a főállású munkatárssal. (A jövő héten azon kevesek egyikeként beszámolókat olvashatják majd, aki ilyen körülmények között dolgozik.) A kántorellátottság javítása és a gyülekezetek igényének felbresztése tehát egyidejű, egymást kiegészítő folyamat (illetve annak kellene lennie).

Az ideális az volna, ha a lelkes és a kántor azonos szintű végzettséggel

CANTATE

és szaktudással rendelkezne, így egyenrangú partnerek, munkatársak lehetnének. Ez Magyarországon illúzió. Az viszont talán nem az, hogy a kántorok felnőnek a feladatukhoz, a lelkészek pedig ráébrednek, hogy az istentisztelet méltó megformálása csak együttműködéssel lehetséges.

A közgondolkodás, értékrend alakításának fontos eleme, hogy újra meg újra megértessük a gyülekezeti tagokkal és vezetőikkel: az egyházzene, a gyülekezeti ének nem öncélú dísz, hanem – Luther értékvalasztása nyomán – az istentisztelet, a liturgia szerves, elmaradhatatlan része. Művelésének legfontosabb személyi, anyagi és tárgyi feltételei: a megfelelő tudás, személyiségében is alkalmas kántor emberi és pénzületi megbecsülése; az orgona vagy harmónium karbantartása; a szükséges kották, segédesszközök beszerzése.

Kíváncsi, hogy napról napra mindannyian közelebb jussunk e cél eléréséhez!

A vízkereszti időszak utolsó hetének éneke mai témánk lezárására is kitűnően alkalmas.

„Te légy, Uram, őrzője a nyájnak, / Egyházadnak, / Mely Krisztust vallja Úrnak. / Mert bűneinkért / Ontott megváltó vért / Mindannyiunkért. // Itt e földön magasztaljon téged, / Míg csak élhet, / Nagy buzgón a te néped. / Míg szemtől szemben / Éneklünk a mennyben / Mind nagy örömben.” (EÉ 338,5–6)

■ DR. ECSEDI ZSUZSA

Bonyhádi kórus a nemzetiségi gálán

A Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium vegyes kara volt az egyik fellépő a Magyarországi Németek Országos Önkormányzatának szervezésében zajlott gálán.

A Budapest Kongresszusi Központban rendezett, január 12-i gálaműsor keretében a magyarországi németek leg-

társaság magyarországi nagykövete volt, ünnepi beszédet *Erich Pialek*, az osztrák nagykövetség tanácsosa és konzulja mondott.

A műsor keretében azok az együttesek léptek fel, amelyek a kulturális fesztiválok elismerését szerezték. A bonyhádi gimnazisták vegyes kara tavaly áprilisban nyerte meg a né-

non Papa művét – *Ein Kindlein ist uns heut geborn* – és *Franz Schöggel* szerzeményét – *Die launige Forelle* – énekelte.

A tavalyi év különösen sikeres volt a kórus életében, hiszen a középiskolások egyik legrangosabb versenyén, a Keszthelyen megrendezett újkori *Helikoni ünnepségeken* is arany minősítést szereztek.

magasabb kitüntetését adták át azoknak, akik kiemelkedően sokat tettek a hazai német nemzetiségért, illetve azoknak a középiskolásoknak, akik a nemzetiségi területen kiváló teljesítményt nyújtottak.

Az idén tizenhetedik alkalommal megrendezett ünnepség védnöke *dr. Michael Zimmermann*, az Osztrák Köz-

met nemzetiségi énekkarok és zenekarok Városlődön megrendezett országos minősítő versenyét. A kitüntetéses arany minősítésen, illetve a gálán való fellépés lehetőségén túl elnyerték a kategória fesztiváldíját és az ötvézer forintos különdíjat is.

A harminckét lányból és tíz fiúból álló kórus *Clemens*

Ezenkívül rendszeresen részt vesznek az evangélikus iskolák országos kórustalálkozóin, Nyíregyházán és Sopronban is sikerrel szerepeltek.

A kórus karnagya *Stargl Szilvia* matematika-ének szakos tanár, aki tizenhárom éve szervezi és vezeti az iskolai énekkart.

■ LENCZNÉ VRBOVSZKI
JUDIT igazgatóhelyettes

Természettudományi csapatverseny

A Budapest-Fasori Evangélikus Gimnáziumban január 12-én, szombaton zajlott az a természettudományi csapatverseny, amelyet a Magyarországi Evangélikus Egyház *A természettudományos oktatás módszertanának és eszközrendszerének megújítása a közoktatásban* című, TÁMOP-3.1.3.10/1-2010-0003 számú pályázatának keretében szerveztek a gimnázium természettudományi tárgyakat oktató tanárai.

A versenyre háromfős csapatok nevezését várták. A 7–8. évfolyamos jelentkezők először novemberben mérhették össze tudásukat két fordulóban. A második fordulóból a döntőbe jutott diákok biológiából, kémi-

ából, fizikából és földrajzból adhattak számot tudásukról. A verseny írásbeli (elméleti) és gyakorlati részből állt. Ez utóbbi során kísérleteket is végeztek a résztvevők (*képiünkön*).

Tantárgyanként az első három helyezett értékes ajándéko-

kat vehetett át, de senki sem ment haza üres kézzel. A diákok jó hangulatban és egészséges versenyszellemben mérették meg magukat, és álltak helyt a nem könnyű vetélkedőn.

■ TISZA DÓRA
11. osztályos tanuló

Újév-indító LMK-k

Január beköszöntével csaknem az összes egyházmegyében megtartották már idei első üléseit a lelkesi munkaközösségek (LMK). A havi rendszeres találkozókon a lelkesi kar tagjainak lehetőségük nyílik megbeszélni az előttük álló feladatokat, meghallgatni az egyházmegye gyűléseinek életéről szóló híreket, illetve közösen felkészülni a következő vasárnapi igehirdetésre.

Az országos lelkesi munkaközösség (OLMK) tagjaira hárul az a feladat, hogy – többnyire év végén – összeüljenek, és a hozzájuk érkezett témajavaslatokról döntsenek, illetve azok alapján összeállítsák az LMK-k kötelező és szabadon választható témaköreit a következő fél vagy egy évre.

Az idei esztendő egyik legaktuálisabb témája a hittanoktatás felmenő rendszerű, kötelező bevezetése az állami, illetve önkormányzati fenntartású

iskolákban. Épp ezért a januári lelkesztalálkozók legtöbbször ezen a kérdés is napirendre került.

■ HULEJ ENIKŐ felvétele

Kondor Péter kelet-békési esperes, OLMK-elnök és Kis János helyi lelkes a Bács-Kiskun Egyházmegye lelkesi munkaközösségének január 9-ei úrvacsorai istentiszteletén, Kecskeméten

Nyolcnapos ünnep kezdődik

A mai napon elindul az ökumenikus imanyolcad. Már nem hat az újdonság erejével. Már nem akkora szenzáció. Már kevéssé éri el „a média ingerküszöbét” is. Már nincs az a sodró érdeklődés, mint amikor elkezdődött, amikor szinte a templomi csillárokon is lógtak az emberek. Persze vannak sokan, akik örömmel várják. Vannak, akik alkalomról alkalomra figyelik, kísérik, végigjárják.

Nagyon mélyen belém ivódott egy találkozás emléke. A tordasi parókia ajtaján kopogtatott egy addig ismeretlen férfi. Tördelte a kezét, félve hozta szóba, hogy miért jött. A szomszéd település, Martonvásár plébánosa, *Gyula* atya volt. Egy ökumenikus alkalomra kívánt meghívni. Elmondta, hogy félve indult hozzánk, mert nem sokkal előtte egy másik helyen mereven és bántóan elutasították. Behívtam, és egy jót beszélgettünk. Akkor még nem gondoltuk, hogy ez egy szolgálati helyeken is átívelő, mély barátság és lelkesen túlmutató, felekezeti közötti együttműködés kezdete lesz.

Abban az évben két közös alkalmat tartottunk. Egyet a martonvásári római katolikus, egyet pedig a tordasi evangélikus templomban. Soha nem felejttem el azokat az istentiszteleteket. Több mint kétszáz éves templomokban először szólt testvérként protestáns lelkes katolikus és katolikus pap evangélikus templomban. Hideg volt, de a levegő szinte izzott. A szokatlanság, a kíváncsiság, az öröm, a furcsállás és a hálajajátos keveréke volt. Megérintett bennünket, hogy történelmi esemény részesei vagyunk.

És áldott folytatása is lett.

Martonvásáron élő evangélikusainknak az ekkor formálódó testvéri viszony nyomán – római katolikus püspöki engedéllyel – a katolikus templomban tarthattuk az istentiszteleteket. Az alkalmak után pedig, amikor a kulcsot visszavittem, rendszeresen órákig beszélgettünk Gyula atyával. Jó visszaemlékezni rá!

Az ökumenikus kapcsolatoknak számtalan áldását élhettem, élhetjük át szerte az országban és az egyházban. Évről évre egyre kevésbé feszélyezett bennünket a testvéregyházak temploma, liturgiája. Sok felemelő istentiszteleten vehettünk részt, közösen imádkozhattunk közös Urunkhoz, tanulhattuk egymás látásmódját, teológiáját, liturgiáját, és testvéri kapcsolatok épültek közöttünk.

Kaposváron például testvéregyházi összefogással helyi énekfuzetet adtunk ki. Nem csak a kevés valóban közös ének került bele, hanem olyan énekek is, amelyeket a különböző közösségek kincseiből válogattunk, amelyeket egymásnak szívesen megtanítanánk, hogy közkinccsé váljanak.

Az elején még többnyire úgy volt, hogy a katolikus templomokban inkább katolikus, a protestáns templomokban inkább protestáns énekek kerültek elő. Idővel azonban ez megfordult. Belejöttek a kántorok is, és meg is tanultuk egymástól az énekeket. A vendéglátó közösségek a szeretetüket is ki tudták fejezni azzal, hogy nem a házigazda közösség énekeit tűzték ki, hanem a vendégek iránti szeretetből a ven-

dég testvérek énekeit. Ez tovább erősítette az otthonérzetünket egymás templomában.

1999-ben, a katolikus és evangélikus egyházak által aláírt augsburgi *Közös nyilatkozat* szignálásának napján, a reformáció ünnepén Kaposváron a római katolikus egyházzal együtt emlékeztünk.

Két évvel később a budapesti taizéi találkozóra *Balás Béla* kaposvári megyés püspök személyesen hívott meg, és biztosított egy helyet a kocsijában. Együtt utaztunk, és közben nagyon jót beszélgettünk. A baráti viszonyban odáig jutottunk, hogy amikor egy barcsi televízió adventi beszélgetésre hívta meg a megyés püspök urat, ő kérte a tévésektől, hogy a beszélgetést hívják meg az evangélikus esperes is, hiszen a karácsony közös keresztyén ünnep. Akkor is együtt utaztunk a síkos somogyi utakon.

Fontos hozadéka az ökumenikus közeledésnek, hogy még a somogyi szóránnyvidéken is sikerült rendszeresíteni a ökumenikus teológiai konferenciákat. Csurgón és környékén római katolikus, református és evangélikus lelkesek évről évre együtt gondolkodhattunk hitünk fontos kérdéseiről. Legutóbb 2012 októberében a három felekezet illetékes püspökének és evangélikus egyházunk missziói lelkészének részvételével.

Országosan kétségtelenül az egyik nagy eredmény, hogy a három történelmi egyház vezetői közös esketési rendet tudtak összeállítani. A egyes házasságokkal kapcsolatban

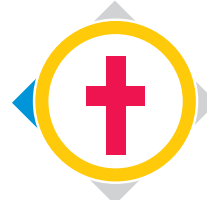
vannak még rendezendő kérdések, de az épülő kapcsolat nyomán érezhetően kevesebb a feszültség ezen a területen.

Nekem személyesen a legmeghatóbb friss élményem, hogy a testvéri közeledésben olyan szintre sikerült eljutni, amelyet soha álmomban sem gondoltam volna. A múlt év novemberében egy kaposvári katolikus templom (Szent Imre) százéves jubileumi ünnepére személyesen egy evangélikus püspököt hívtak meg igehirdetőnek. Két egymást követő estén beszélhettem a Jézus Krisztusban kapott örömről és közös reménységünkről!

Tudom, hogy vannak olyan testvérek is, akiknek félelmei és fenntartásai vannak az ökumenével kapcsolatban. Ők azzal érvelnek, hogy a közeledés fellazítja a felekezeti identitást. Vannak, aki egyenesen attól félnek, hogy a felekezeti határok átjárásával a mi kis evangélikus egyházunkat bekebelezik a nagyobb testvérek.

Nekem más a tapasztalatom. A testvérekkel találkozáskor a saját identitásunkban is erősödhetünk, miközben a testvéregyházak gondolkodásmódját is megismerhetjük. Ez sokkal mélyebb gondolkodáshoz vezethet el. Mi az ökumenében evangélikusként veszünk részt, és nem jellegtelen, szintelen, szagtalan csoportként. Abban a kitüntetésben lehet részünk, hogy azt a szemléletet és látásmódot képviselhetjük, amelyet Isten *Luther* és követői nyomán ajándékozott az egyháznak. Az ökumené családjának szüksége van erre a meghatározó színre! Sok esetben a

ÉGTÁJOLÓ

híd szerepét tölthetjük be, akik az egymást nehezebben értők között közvetítünk vagy akár tolmácsolunk. Közben persze tanulunk egymástól is, és egymás hite által is épülünk.

Vannak, akik a közeledés lassúságát kifogásolják. Az ige, a szószék és az imádság közössége mellett fájdalmasan éljük meg, hogy a teljes körben még nem közös az asztal. Sajnos ezen a fontos területen még nem látunk, hogy hol és mikor érhetnek össze az utak.

Amit azonban már itt és most újra megélhetünk, az nem kevés, az a szeretet közössége. Adjon az Úr valószínű találkozásokat az ökumenikus imahéten egymással és vele. Szólítson meg bennünket! Segítsen idén is Jézus Krisztusban egymás szeretetben való elfogadására!

■ SZEMEREI JÁNOS

Szemerei János püspök
Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület

Evangelikus felnőttképzés

Az evangelikus felnőttképzésről, a jelenlegi formájában, körülbelül egy esztendeje beszélhetünk. A kezdetek valamivel régebbre nyúlnak vissza, talán 2011 őszére. Programok természetesen már korábban is voltak, de ezek egymástól függetlenül léteztek. Annak az igénye, hogy ezeken felül más alkalmak is legyenek, hívta életre ezt a formát.

Az első lépések megtételében nagy szerepet vállalt *Buda Annamária* és *Varga Márta*, egyházunk országos irodája diakóniai, illetve oktatási osztályának vezetője. Az ő segítségével jutottunk el arra a szintre, hogy elmondhatjuk: a Magyarországi Evangelikus Egyház akkreditált felnőttképzési intézményként is működik.

Az akkreditációs feltételeknek nem volt könnyű megfelelni, de kisebb bukdácsolással végül is sikerült. Felnőttképzési nyilvántartási számunk: 00180-2011, akkreditációs lajstromszámunk: AL-2785. Ez azt jelenti, hogy olyan képzéseket is tarthatunk, amelyek államilag elismert végzettséget adnak, a munkaerőpiacon is elismertek és használhatók.

E nem kis munka mellett az elmúlt évben tizennyolc különböző prog-

ram – tanfolyam, konferencia, rendezvény – megvalósításában működünk közre. Ezek az alkalmakon közel négyszázan vettek részt.

A „hogyan tovább” meghatározására ad nagy lehetőséget a február 6-i rendezvény, melyet *Együtt gondolkodás az evangelikus felnőttképzésről* címmel tartunk az Evangelikus Hittudományi Egyetemen. Erre az alkalomra mindazokat várjuk, akik akár csak érdeklődnek a téma iránt, és természetesen azokat is, akik részt kívánnak venni ebben a munkában.

A képzéseket három csoportba soroljuk: hitépítő, kompetenciaépítő és közösségépítő. Mindhárom csoporttal, de más-más módon szeretnénk megszólítani a diakóniában, illetve az oktatás-nevelésben dolgozókat és természetesen a gyülekezeteket. A képzések, tanfolyamok nem nélkülözhetik a spirituális hátteret, az evangelikus szellemiséget. Példaként említhetem a *Keresztény házban dolgozom* című diakóniai alapképzést.

Felnőttképzésünk további céljainak megvalósításában mindenkinek a segítségére számítok.

■ BAK PÉTER
felnőttképzési ügyintéző

Együtt gondolkodás az egyházi felnőttképzésről

Az egyház felnőttképzésének jövőjéről lesz beszélgetés, együtt gondolkodás február 6-án 10 és 15 óra között az Evangelikus Hittudományi Egyetemen. Megnyitja *Borosán Beáta*, az Emberi Erőforrások Minisztériumának osztályvezetője.

Témák

Az egyház számára fontos képzések témái és formái • Az elérni kívánt célcsoportok, elérési lehetőségek • Akkreditált és nem akkreditált, valamint saját és külsős programok • Lehetséges képzők és előadók

Az alkalomra szeretettel várjuk mindazokat, akik az evangelikus felnőttképzés munkájában részt kívánnak venni, azt támogatni szándékoznak, vagy érdeklődnek iránta.

Program

10.00: Áhítat • 10.15: Köszöntő (stratégia és életfogytig tartó tanulás) • 10.30: Bevezető gondolatok a felnőttképzésről • 10.45: Az evangelikus felnőttképzés helyzetének bemutatása • 11.00: Szünet • 11.20: Kiscsoportos munka (3 csoport) • 13.00: Büféidő • 13.30: Kiscsoportok beszámolója • 14.15: Kérdések, visszacsatolás • 14.45: Zárzó • 14.50: Úti áldás

Részvételi szándékát, kérjük, jelezze január 26-ig a felnottkepzes@lutheran.hu címen. Rendezvényünk nyilvános, minden érdeklődőt szeretettel várunk.

Erős vár a mi Istenünk!

VARGA MÁRTA felnőttképzési vezető
BAK PÉTER felnőttképzési ügyintéző
BUDA ANNAMÁRIA diakóniai osztályvezető

Ökumené helyben

Tallózás a soltvadkerti rég- és közelmúlt emlékei között

Soltvadkerten az átlagosnál talán nagyobb hagyománya van a felekezetek közötti együttműködésnek. Bár igaz, ami igaz: a 18. századi ellenségeskedések emléke még elő-előkerül a disznóvágások és családi beszélgetések során. Merthogy a katolikusok anno többször is lerombolták a protestáns templomot és az iskolát. Persze a kalocsai érsek parancsára, de azért a helyiek is ott voltak...

Aztán békésebb évtizedek jöttek: a 19. században „már csak” megverték a másik felekezet tagjait, ha áttévedt a katolikus negyedbe, és viszont. Merthogy „mindenki udvaroljon a saját fajtájának!” És mivel a katolikusok magyarok voltak, a protestánsok meg svábok és tótok, az elmagyarosodásig még a nyelvi különbségek is nagy szerepet játszottak.

1900 környékére mégiscsak enyhült a helyzet, a katolikus-protestáns viszonyban is jobbnak látták betartani a békés egymás mellett élés szabályait; a református és az evangelikus gyülekezet között a kezdetektől fogva testvéri volt a kapcsolat. Közösen tartották és tartják fenn temetőjüket, valamint elhívták egymást az ünnepeikre.

Aztán jött a „nagy háború”, amikor együtt szenvedett a nép. Nap mint nap érkeztek a behívók – aztán a jó, a rossz és a még rosszabb hírek. Aki pedig az akkori község és a környező kisebb falvak bevonultjainak sorsát naplószerűen vezette, az *Kruttschnitt Antal* evangelikus lelkész volt. A kézzel írt könyvben felekezeti hovatartozásra való tekintet nélkül minden bevonultról ott állnak a fontosabb dátumok: bevonulás, szolgálati hely, sebesülés, kitüntetés, hazajövetel és az esetleges halál. Külön összegyűjtötte a lelkész a frontról neki küldött tábori levelezőlapokat, melyek mind a mai napig megvannak a gyülekezet levéltárában.

A háborút követően olyan nehéz idők következtek, amikor szükséges volt a közös kiállítás. Erre a jegyzőkönyv tanúsága szerint a legelső

nagy példa az 1919-es Tanácsköztársaság áldozatairól való megemlékezés volt. Az történt ugyanis, hogy 1919. június 22–23-án Kiskunhalasról ájtott a Bácskai Vörös Ezred egy osztaga „a kulák Soltvadkertre ellenforradalmárokat likvidálni”. Azaz: néhány tisztviselőt és a korábbi bírót lelőtték. Kilencen haltak meg ekkor, legtöbbször evangelikusok.

A községi képviselő-testület emlékülésére és a temetőben tartott ökumenikus gyászzistentiszteletre a kommunista hatalom leverése utáni hetekben, 1919. augusztus 31-én került sor. A gyászünnepen a három nagy felekezet papjai mellett a már évtizedek óta működő baptista gyülekezet énekára is közreműködött.

Erre az összefogásra más okból is szükség volt: egyre labilissabb lett ugyanis a közbiztonság. A megszálló román csapatok mellett fehérterrorista magyar különítményesek „nyomoztak a kommunisták után”. Ez brutális kínzásokat és véres kivégzéseket jelentett, s ebből a község lakosságának mindenképpen szeretett volna kimaradni. Ezért a különböző felekezetek tagjai együttesen álltak ki a kommunista hatalom ellen. (Amikor az már éppen megszűnt.)

Újabb példa volt a nemzeti összetartozás kinyilvánítására a jeles '48-as tábornok, *Bem József* hamvainak hazaszállítása. Ez 1929 júniusának végén történt, amikor a Törökországból Lengyelország felé haladó vonat Soltvadkerti vasútállomásán is áthaladt.

Az evangelikus hirdetőkönyv szerint erre így készült a lakosság: „Magyarország és népe Bem iránti háláját és köszönetét most kívánja leróni. A hamvait szállító vonat e héten szerdán pont ¾ 3 órakor érkezik a mi vasúti állomásunkra, és 3 percig áll, hogy Bem apó hamvait megáldhassuk, és koporsójára egy koszorút tehezzünk. A vasútra való kivonulás rendje a következő: a református atyafiak és az iskolások ½ 2 órakor indulnak, akikhez mi, evangelikusok a

templomunk előtt csatlakozunk iskolásainkkal. A község háza előtt a községi előjáróság, leventék, tűzoltók, polgári kör, gazdakör, a katolikus templom előtt pedig a katolikus hívek iskolásaikkal és az iparos kör csatlakozik. Úgy vonulunk ki az állomásra, majd elhelyezkedünk, és várjuk a vonatot. Ennek beérkezésekor tisztességet teszünk.”

A szocialista Magyarországon a hatvanas évekre konszolidálódott annyira a rendszer, hogy az egyházak – ha minimális keretek között is, de – újrászervezhették közösségi életüket. Erre kiváló lehetőség volt az egyetemes imahét, melyre Soltvadkerten nagyon nagy igény mutatkozott. Ahogyan *Káposzta Lajos* nyugalmazott evangelikus lelkész meséli, a megszabott egy hét Vadkerten három hétre bővült: minden felekezet templomában megtartották.

A papok egymással testvéri barátságban éltek, és sokszor találkoztak az imahéten kívül is. Az akkori vezetők között olyan idézeteket találunk, mint „Isten munkatársai vagyunk”, „A reménység nem csal meg többé”, „Tanúim lesztek”... Egy alkalommal olyan nagy volt a tömeg, hogy a baptista imaházban nem volt elég ülőhely: úgy kellett áthordani székeket a Hangulat presszóból...

Az idei imahét menetét és igazságszait az indiai keresztények állították össze. Tudjuk, hogy Indiában ők kisebbségi egyházat alkotnak, emellett egy súlyos, számunkra ismeretlen társadalmi problémával kell szembenéznük: a születési alapon működő kasztrendszerrel. A dalitok kasztja, ahonnan a legtöbb keresztény került ki, a legstigmatizáltabbnak számít az ottani társadalomban.

Az idei imahét alapmotívuma az úton járás: „Beszélgetés az úton”, „Úton a szabadság felé”, „Úton a szolidaritásban”... Bizzunk benne, hogy idén is sokan meglelik az utat a templom felé ezen a héten.

■ IFJ. KÁPOSZTA LAJOS

HIRDETÉS

Evangelikus gimnáziumok népművészeti találkozója

Immár negyedszer rendezzük meg a *magyarországi evangelikus gimnáziumok népművészeti találkozóját* (MEGiNT) február 8–9-én a Budapest-Fasori Evangelikus Gimnáziumban (1071 Budapest, Városligeti fasor 17–21.).

A gimnáziumok szokásos bemutatkozása mellett idén vendégünk lesz a Kossuth-díjas néprajzkutató, *Kallos Zoltán*, a választói szórványkollégium alapítója. Iskolánk volt tanulója, az Erkel-díjas néptáncutató, *Martin György* emlékére a negyedik MEGiNT alkalmából emlékszóbot avatunk, *Erdélyi Tibor* faragóművész munkáját. Részletes program a www.megint.org honlapon található. Szeretettel várunk minden kedves érdeklődőt. A programokra a belépés díjtalan, adományokat elfogadunk.

Jeges tó, forró szeretet – tamperei testvér-gyülekezeti találkozó

A sárszentlőrinci evangelikus gyülekezetet 1981 óta fűzi testvérkapcsolat a finnországi Tampere városának Kaleva gyülekezetéhez. Az együttműködés *Paavo Viljanen*, a Kaleva első lelkésze és *Csepregi Béla* volt sárszentlőrinci lelkész egymás iránti szeretetének, hittestvéri összetartozásának gyümölcse. A nagyvárosi, most tizenkilencezer lelket számláló, illetve a kicsiny, lélekszámában megfoghatott magyar falusi közösség így talált egymásra, és tartja a kapcsolatot, sok örömmel, élménnyel gazdagítva egymás életét és terveket a jövőre. (Az áldásokkal teli, évtizedeket átívelő kapcsolatról finn–magyar nyelvű könyvet is megjelentettünk.)

A Kaleva január 5–6-án ünnepelte születésének hatvanadik évfordulóját. 1953. január 1-jén alakult meg a negyven ezer lelket számláló

tamperei dómtemplomi gyülekezetből, másik négy gyülekezettel egyetemben. (A tagolódásra a rendkívül nagy lélekszám miatt volt szükség.)

A jubileumi alkalomra meghívást kaptak a sárszentlőrinciek és a Varpaisjärven működő finn testvér-gyülekezet tagjai egyaránt. Január 6-án, vasárnap este mind az öt gyülekezet közössége együtt emlékezett és ünnepelt az Aleksanter-templomban.

Sárszentlőrincről öt vezetőségi tag utazott Tamperébe. Jó volt megérkezni a finn télbe: mindenütt hó, jég, deres fák, egyszóval szemet gyönyörködtető látvány fogadott bennünket. Szívet melengető volt tapasztalni testvéreink barátságosságát, minden képzeletünket meghaladó vendégszeretetét. Élmény volt izlelgetni a különféle tavi és tengeri halakat, rákokat. Sose fogjuk elfelejteni azt

a pillanatot, amikor a forró szauna után megmártóztunk a jeges tóban.

Szellemünk is felfrissült, ahogy a múzeumlátogatáson ismerkedhet-

tünk városuk és népük történelmével. De ez csak körítése volt az ünnepnek, annak az örömmel, hogy részt vehetünk testvérközösségünk ünnepén.

Úgy éreztük, hogy hozzájuk képest a mi kétszázkilencven éves gyülekezetünk már egy idős fa, amelynek ágai olykor korhadnak, de örömmel vesszük észre új hajtásait is. Az ő gyülekezetük pedig ifjú, mint egy fiatal fa: erőteljes, bőven termi jó gyümölcseit. A helyiek meg is ismertették minket különféle érdeke, a kor kívánalmaihoz igazodó munkaágakkal.

Hálásak vagyunk az Úristennek ezért a testvér-gyülekezeti kapcsolattért, hálásak vagyunk a Kaleva gyülekezet tagjainak hozzánk való hűségükért, irántunk való szeretetükért.

■ KARL JÁNOSNÉ
CSEPREGI ERZSÉBET lelkész
(Sárszentlőrinc)

JANUÁR 22. – A MAGYAR KULTÚRA NAPJA

Életre felkészítő tanácsok

► Idén emlékezünk Gárdonyi Géza (1863–1922) születésének százötvenedik évfordulójára. *Égre néző lélek (Intelmek fiaimhoz)* című füveskönyvének előszavában így ír: „Ezeket a jegyzeteket nektek írogattam. (...) Az én gyermekségem csak 11 éves korig volt vigyázat alatt, azon túl mindig meg kellett előbb égetnem az ujjamat, ha okulásra volt szükségem. A felnőtt ember is sokszor áll tétován, tanácstalanul az élet egyes kérdései előtt, hát még az ifjú? Ha a halál elragad közületek, ezekben a jegyzetekben megtaláljátok az én intő, örökös, javatokra gondoló lelkemet.” A magyar kultúra napja apropóján álljon itt néhány részlet a kötetből.

Mi a bűn?
Minden cselekedet, amelyre belső érzésünknek egy hangja azt mondja:
– Ne tedd!

Az a belső hang, amely az embert a jóra inti, a lélek hangja. Az a hang, amely a rosszra szólítja, a test hangja.
A lélek hangja pedig az Isten hangja.

Minden adósság rablánc a nyakadon – a nyakadon, a lábodon. Ha nem szorít is, nyom.

Csak egy adósság az, amely nem köt, hanem ha kötött voltál is, megszabadít, amely nem nyom, hanem fölemel – ha a gonosznak gonosz tétét hagyod megfizetetlen.

Érdekes: mennyire áhítják az emberek a rangot, címet, rendjelet, osztályokban való felső grádust, de ami mindezeknél feljebb való: a lelki tökéletességet talán boltban se, garason se vennék meg.

Ha a tökéletesedés útját lépcsősnek képzeljük el, az egyik lépcsőre (az első lépcsőnél már feljebb) ez van írva:
– Nem mondok rosszat senkiről.
A következőre:
– Nem is gondolok.

Nagy szenvedést átélt ember új szívvet kap az Istentől.

Ateista könyvek...
Elirtóztatnak, mint azok a lábtörölők, amelyeken ez a mondás olvasható:

Isten hozott!
S a vendég az Isten szent nevébe törli a sáros lábait.

Ellensége mindenkinek akad. Ez természeti törvény. Az ember akaratát az ellenállás, a küzdelem acélozza. Mindazonáltal valahányszor fúj valaki reánk, vessünk számot magunkkal, hogy valamely cselekedetünk-e az oka.

Ha rosszat tettünk, engeszteljük meg.

Ha nem lehet, tegyünk iránta annyi jót, amennyi tőlünk telik.

Vannak azonban olyan ellenségeink is, akik nem a mi vétségünkől ellenségeink. Ezek ellen se tegyünk rosszat. Csak pajzsot emeljünk, de ne nyilazzunk vissza. Az ilyen ellenségek állati emberek. Hideg nyugalommal tartjuk szemmel őket.

Nekem a gyönyörúségeim közé tartozik az, hogy mikor lehet, az ilyen ellenségemnek jót teszsek – a háta mögött. Ő ne tudja meg, mert ez meghunyászkodás lenne. A tökéletlen ember inkább maradjon ellenségem, mintsem hogy barátommá váljék.

Minek bizonygatjátok, hogy Jézus ki volt, mi volt? Világosságról ismerjük meg a napot.

A templom közepén az örökmécs ég. Napos időben elhalványul, szinte eltűnik a mécses lángja. De mikor elborul az ég, mikor sötétség száll a templomba, a láng elővilágol.

Az ember szívében is van szent örökmécs: a hit.

Balgatag ember az, aki azt akarja, hogy mindennap derült, napos legyen az idő.

A boldogtalanság felé azok haladnak legbizonyosabb úton, akik a boldogságot hajhásszák.

A lelki erőgyakorlat két súlyzója:

1. *Mindennap valamit megtenni*, ami a lelki jóra irányul. Ráteröltetni az akaratot olyasmire, amit nem szoktam. Például türelem, amikor nem vagyok türelmes. Nyugodtság, amikor nem vagyok nyugodt. Nyájas arc, amikor haragszom. Harag elnyomása (mert a harag kínzó és ártalmas képzetrajzokat idéz elő) stb.

2. *Mindennap valamit megtenni*, amit a test kíván. Például fölkelni korábban, mint a test óhajtaná. Megtagadni egy jó falatot csupán azért, hogy éreztessük a testtel, hogy nem ő parancsol nekünk, stb.

Címképet festetnél a boltodra?
Eredj délben a festőiskola elé, ahol a rajztanárok és festőönvendékek tanulnak.

Szólítsd meg, amelyik a legkopottabb, legsoványabb.

Szebb képet kapsz, és ha akarsz, olcsóbbat is, mint a címképgyárosnál. És egy embernél Isten küldöttje voltál.

Az *emberszeretet* elve nem azt jelenti, hogy minden embert lógni engedjünk a nyakunkon, csak azt, hogy a szenvedőt testvérünknek érezzük, és hogy mikor az emberiségről, a nemzetről vagy több ember érdekéről van szó, szívesen csatlakozunk a tőlünk telhető erővel a munkájukhoz.

De közelebbi érintkezésbe csak azokkal bocsátkozunk, akiknek lelki fejlettsége nem alacsonyabb, mint a miénk. Ezt különben egy belső érzés folytán is megtesszük.

Az ember célja a tökéletesség.

Eszköze rá a lelki tisztaság.

A tiszta lelkű, tökéletes ember megismeri, hogy az élet alapja a szeretet.

Ezen a földön, a mindenféle tökéletesség világában a szeretet is tökéletlen. De fel lehet találni mégis a szeretet legtisztább sugarait a családi szeretetben és a ránk sugárzó hálában, amely jó cselekedeteinkből származik.

A felsőbbrendű világokban bizonyosan tisztább és melegebb a szeretet, és nagyobb körei vannak, mint a földön.

Forrás: *Égre néző lélek* – Gárdonyi Géza füveskönyve 2. Lazy Könyvkiadó, Szeged, 2004.

Édes hazám, hol vagy?

Gondolatok a magyar kultúra napján

A töredezett kéziratlap tanúsága szerint *Kölcsey Ferenc* 1823. január 22-én fejezte be Szatmárcsékén a *Himnusz*-t. Hosszú napok, virrasztó éjszakák után pontot tett a vers végére, letette a tollat egy pillanatra. Talán jó vörösbort öntött metszett poharába, és kinézett a téli udvarra.

Bizonyára érezte, hogy érdemes volt a küszködés és az áldozat: fontos művet teremtett. Talán arra gondolt, már holnap fölkerelkedik, megmutatja a letisztázott példányt, fölolvassa legjobb barátainak. Talán az is fölillant benne, hogy egyszer egy zsúfolt teremben elszavalja egy színész a magyar nép zivatáros századainak megidézését.

MIHÁLY SÁNDOR GRAFIKÁJA

Nézem az idő fakította kéziratát. Szépen formált, kalligrafikus betűk a nyolcsoros versszakokban. Itt-ott apró díszítésekkel, régies nyelvtan szerint. Az „a” kit” különírva; az *f és d* betű úgy, ahogy *Babits* kanyarította.

Az idő örvényes, kavargó pillanataiban olykor partra vetődik egy-egy sokaknak fontos mű, mint a *Himnusz*. Észrevétlenül a nemzet imádsága lett!

„Amikor más népek himnuszát hallgatjuk vagy olvassuk – írja jeles irodalomtörténészünk, *Kiss Gy. Csaba* –, önkéntelenül eszünkbe jut a miénk. Hozzá mérjük, vele hasonlítjuk össze. Szemüvegünk magyar, ott van mögöttes múltunknak emlékezete, nyelvünk, szellemi örökségünk. Akarva, nem akarva hamar a közösségi önmeghatározás kérdéséhez jutunk. Végére is: mi a nemzet, lehet-e még nemzetről beszélni a 21. században?”

Folytatva a kérdéseket: egyetemes-e az emberi kultúra? A közös-

ség csupán virtuális? Darabjaira lehet szétszedni? Nem. Hiszen nemzetünk nem a semmiből született, ott van mögöttes az etnikai-nyelvi közösség hagyománya. Ott vannak sajátos jelképeink. Fölszendülnek a nemzeti himnuszok, és párbeszédet kezdeményeznek.

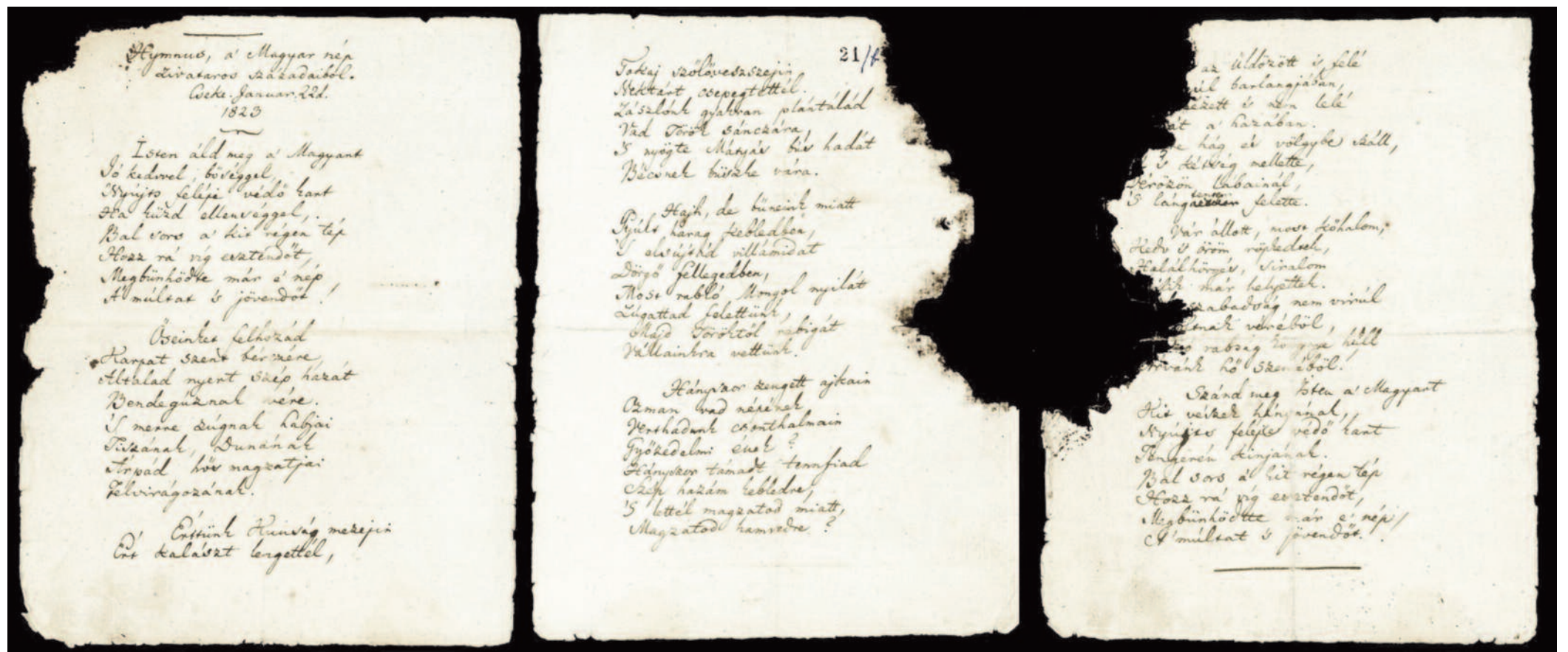
„Nincs még egy ország, amelynek himnusza büntudattal küszködne, amely olyan komor s már-már reménytelen hangot ütne meg, mint a mienk” – írta *Csoóri Sándor*. Imádság és erkölcs, amit énekelünk, örök történelmi önvizsgálat törekeny reménybe ágyazva. Egy amerikai, francia, angol vagy orosz nem említ megmaradását. A nagyságról és erőről beszélnek.

A lengyel himnusz így kezdődik: „Nincs még veszte Lengyelország...” A cseh himnusz (*Nagy László* fordításában): „Ó szép hazám, te jó hazám! / Völgyek mélyén vizek zúgnak...” Horvátország (nyolc versszakban): „Szülőföldünk, szép vidékünk, / Drága otthon, hősi rög, te, / Ősi dicső örökségünk, / Szent maradj már mindörökké...” Át a határon: „Macedónia fölött kel a nap ma, / Megvirrad a szabadság napja...” Egy közeli nemzet: „Montenegró, kies földünk, tornyos bércek álma vagy... / éljen Miklós fejedelmünk, vigyazza Égi Úr!” Románia (nyersfordításban): „Ébredj, román, halálos álmodból, / Ahová barbár zsarnokok taszítottak...” Szerbia: „Igaz Isten, ki megment / Pusztulástól önmagunk, / Hallgasd meg most szavunkat, / Te légy ezután gyámolunk...”

Folytathatnám tovább. Elemézhetném, hogy a szövegek – teljességükben – sok helyen összecsengnek. De inkább befejezem, idézve újból a jószomszédi viszonyért sokat fáradozó Kiss Gy. professzort: „A 19. század végétől egyre inkább kikristályosodik a nemzet legfontosabb eleme, a modern állam egyik alapvető jelképe, a nemzeti himnusz, melynek szerepe együtt formálódott a nemzetállamokkal.”

Rendezvényeken, sporttalálkozókon, ünnepi alkalmakon nyitott szívvel hallgatom más nemzetek himnuszát. És énekelem a *magyart*, el-elcsukló hangon, a végén mindig megkönnyezve a végtelennek tűnő perceket.

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

Százak ajkán zengő zoltárok

Újabb Református énekek CD

Tavaly novemberben került az üzletbe a *Református énekek XI.* hangverseny CD-felvétele a Periferic Records kiadó gondozásában. A koncertnek június 30-án a budapesti Művészetek Palotájának Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterme adott helyet.

A *Református énekek* hangversenyek és az ugyancsak többéves múltira visszatekintő református zenei fesztivál főszervezője, Böszörményi Gergely ismét szépszámu meghívótat kért fel a koncerten való közreműködésre. A háromszázhetven fős

ri Zsófia, Hartyányi Judit, Ecsedi Péter és Balázs István.

A lemezen felhangzik J. S. Bach *Von Himmel hoch, da komm ich her* (BWV 700) korárelőjátéka is. Ifj. Szotyori Nagy Gábor orgonaművész színes játékkal, gazdag hangszínekkel adta meg a kórus hangszeres kíséretét, zengette a zoltárokat. Koloss István, Hidas Frigyes, Maros Rudolf zoltártárfeldolgozásainak megszólalása a mennyei dicséretet zengi, összefogva az ünnepélylyé forrott istentiszteletre zarándokló reformátusokat.

Szólunk kell a lemezen is tökéletesen hallható, európai hírű, kiváló akusztikáról, amely a Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem sajátja. Ebben a teremben zenehallgatás közben különleges, komplex akusztikai élményt élhet át a közönség. Instrumentális és vokális művek egyaránt pompásan töltik ki a teret. Mégis kihívás egy ekkora, több száz fős kórus előadása, de bizonytalanságnak nyoma sincs. Sem zenei, sem lelki téren: érződik az előadók és a közönség, a gyülekezet által sugárzott erős hit.

Élő, átélhető módon közvetíti azt a kórus, amire napjainkban olyanira szüksége van mindenkinek: összetartozásra, tanításra, a zoltárok üzenetére. S az Úr dicséretét hirdetni határokon nélkül, anyanyelvünkön. Ezért is küzdött több száz éve Luther Márton, Szenczi Molnár Albert, a zoltárszövegek magyarra fordítója, s a zene eszközeivel ezt tette hivatásaként Johann Sebastian Bach egész életében.

A *Református énekek XI.* CD nemcsak a zene, hanem a hívó lélek lenyomatának lemeze is egyben, immár a tizenegyedik alkalommal hangzó formában is.

■ – HETESSY –

A református kampányfilm lett a legjobb reklám 2012-ben

Noha egyház kampányfilmje, és nem reklámügynökség készítette, mégis első lett a magyarországi reklámok versenyében *A fiú* című film.

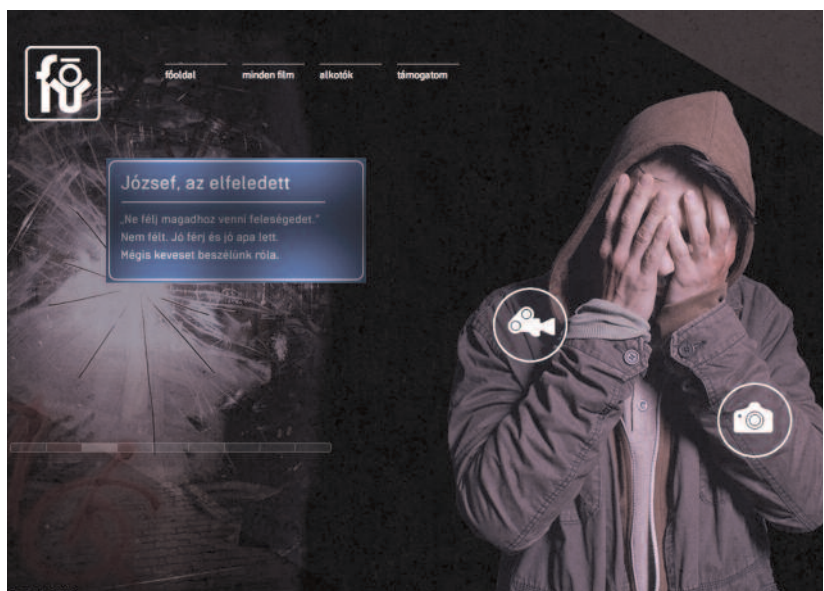
A *Kreatív* című hazai PR- és reklámszaklap meglepő módon a Magyarországi Református Egyház karácsonyi kampányfilmjét beválogatta az elmúlt év tizenhárom legjobb reklámfilmje közé.

A *Kreatív* gárdája köztudottan igen kritikus, az ideit válogatást így jellemezték: „Nem voltunk elkényeztetve bombajó reklámokkal idén sem, persze volt részünk vállalható, sőt szemnek kelle-

mes szpotokban is. Nem volt szempont ugyanakkor az, hogy mennyibe került, mennyire csilivili vagy éppen összehorolós – a tavalyi listához hasonlóan itt is azokat próbáltuk meg kiválogatni, amelyek legalább egy picit kitűntek a dömpingből.”

Az első helyezést közönségszavazással döntötték el, és a magyar reklámnézők – lekörözve az Ikea vagy a Magyar Telekom reklámjait – a Magyarországi Református Egyház karácsonyi társadalmi üzenetét tartották a legjobbnak.

► Forrás: reformatus.hu

REKLÁM AZ INTERAKTÍV WEBOLDALRÓL – AFILIU.HU

Aki énekel, kétszeresen imádkozik

Interjú Böszörményi Gergellyel, a Periferic Records igazgatójával

► „Kihoztuk az énekeket a templomból” – mondja Böszörményi Gergely, a *Református énekek* hangversenysorozat és a református zenei fesztivál életre hívója és szervezője, aki értékörző munkásságáért tavaly december 22-én a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében Magyar Örökség Díjat vehetett át. A húsz éve működő Periferic Records lemezkiadó igazgatójának a hangversenysorozat 2002 óta, a fesztivál pedig 2004 óta szívégye.

ZOHNA MÁRTA FELVÉTELE

– „Amit egy közzéadás-zenei papgyerek megtehet, azt Böszörményi Gergely valóban Magyar Örökségre méltó módon tette és teszi. S hogy most őt e megtisztelő címmel jutalmazzuk, azzal többet fejezünk ki, mint nagy-szerű fáradozása méltánylását. Azt mondjuk el, hogy Böszörményi Gergely megtanított minket újra szeretni a zoltárainkat, s megtanított arra is, hogy a legjobb dolog a dicsőség énekeit együtt zengeni” – e szavak dr. Bogárdi Szabó István dunamelléki református püspök laudációjából származnak, amelyet a díjátadó ünnepségen mondott el. Hogyan indultak a mára már hagyománnyá vált rendezvények?

– 2000-ben Budapesten volt a magyar reformátusok világtalálkozója. Ez adta az ötletet, hogy egy olyan zenei CD-t adjak ki, amely professzionális módon örökíti meg a református énekeskönyv énekeit. Jenő bátyám azzal a – máig áldott – ötlettel állt elő, hogy egy ünnepi koncert keretében vegyük föl a zenei anyagot. Így került sor először 2002-ben a *Református énekek* hangversenyre, akkor még a Zeneakadémia nagytermében. Azóta is minden évben megrendezzük az alkalmat, amely mára a Kárpát-medencei reformátusok legnagyobb zenei ünnepévé vált.

– Ezt a lemezeladási adatok is bizonyítják.

– Öröm és büszkeség tölt el, ha arra gondolok, hogy a *Református énekek I. és II.* című album platinalemez, a *III., IV. és V.* album pedig aranylemez lett! A református énekek a magyar zenei örökség részét képezik, ezért is érezzük misszióknak a koncerten történő előadásukat és CD-n, illetve DVD-n való megörökítésüket.

– Mit lehet tudni az előadókról?

– Az első koncerteknél öt-hat kórus – mintegy kétszáz énekes – felépésében és egy orgonista játékában gondolkodtunk; persze mindez ezerfős közönség előtt, illetve néha velük együtt. Az első ilyen hangverseny igen lélekemelő volt, az előadók, illetve a közönség egy nagy gyülekezetet alkotott. A majdnem kétórás koncert a közönség és az énekesek örömtörésével ért véget. Sírig tartó, felejthetetlen zenei élményben volt részünk.

Mára már háromszázhetven főt számlál a lemezfelvételen részt vevő Kárpát-medencei egyesített református kórus, amely tizenöt meghívott énekes tagjaiból áll össze. Fel-

vidékről, Kárpátjáról, Vajdaságból és Erdélyből ugyanúgy érkeznek tagok, mint a hazai egyházkerületekből. Számomra alapvető fontosságú a Kárpát-medencei magyarság egy nemzethez tartozása.

A kitűnő karnagyokat, szólistákat, kamarakórust, világhírű orgonistákat felvonultató alkalmak olyan közkezdve váltak, hogy az egyházhoz kötődő érdeklődőkön kívül egyre több „világi” zenekedvelő és külföldi vendég is látogatja a 2007 óta a Művészetek Palotájában megrendezett koncerteket.

– A magas színvonal mellett mi lehet még a siker titka?

– Kihoztuk az énekeket a templomból, s olyan dramaturgiát adtunk a műsornak, mely teljesen új színben mutatja őket. A közönség négy-öt alkalommal együtt énekel a kórossal, amikor a karnagy a hallgatóság felé fordulva vezényel.

– 2004-ben szervezték meg először a református zenei fesztivált, amely a főváros IX. kerületében, a Bakáts téren és környékén hat helyszínen – az Assisi Szent Ferenc-plébániatemplomban, a Lónyay Utcai Református Gimnáziumban, a Kálvin téri református templomban, a Ráday utcában és a Károli Gáspár Református Egyetem dísztermében – várja a közönséget, többnyire májusban.

– A *Református énekek* hangversenyeinek nagy sikere erőt adott ahhoz, hogy elindítsuk a református zenei fesztivált. A rendezvény keretei között nemcsak a református kulturális értékeket tudjuk bemutatni, de lehetőségünk nyílik megismertetni az érdeklődőkkel a református egyház szerteágazó működését is a szeretetszolgálatról egészen akár a hitvallásokig.

A fesztivál megszervezéséhez szinte azonnal erkölcsi és anyagi támogatást kaptunk a Magyarországi Református Egyháztól és a ferencvárosi önkormányzattól. A legtöbb erőt az adta és adja ma is a szervezéshez, hogy sikerült a református közösségeket mozgósítani. Számos intézmény, így például a zsinat, a Generális Konvent, a gyülekezetek, az oktatási intézmények, a missziók, a Református Pedagógiai Intézet, a Károli Gáspár Református Egyetem, világi oldalról pedig a ferencvárosi önkormányzat sok munkatársa segíti munkánkat.

– Mit kínálnak a fesztivál programjai a közönségnek?

– Azzal, hogy kihoztuk az utcára

és ott – mondjuk így – „sátras vásár” formájában mutatjuk be református hagyományainkat, néprajzunkat, újságainkat, irodalmunkat, képzőművészetünket, kórusainkat és hangszeres együtteseinket, egy csapásra megváltozott az egyszerű ünnepi hangverseny jellege. Itt a református kórusok éneke mellett jól megfér a rézfúvósok zenéje és a népzene, sőt a világzene is. Minden, ami kulturális életünkben érték, és valamiképpen – akár lazán – kapcsolható közösségünkhöz, helyet kaphat fesztiválunkon.

A református zenei fesztivál szervezőiként meghatározónak tartjuk a határon túli magyarság aktív részvételét az eseményen. Mára fontossá vált az is, hogy a rendezvény az ökumené jegyében zajlik. A délutáni és esti koncertek, a zoltárenekléssel egybekötött fáklýásmenet olyan lelki és zenei élményt ad, amely sokunk számára újra és újra felejthetetlen öröm és támasz mindennapi életünkben.

– *Induláskor, 1993-ban a Periferic Records a minőségi muzsika mellett kötelezte el magát. A cég napjainkig közel kétszázötven címet jelentetett meg, tehát megkerülhetetlen szereplője a hazai zenei piacnak. A kiadóval együttműködő előadók között megtalálhatók több műfaj – a színvonalas szimfonikus rock, a jazz-fusion, a folk-world és a régi zene – hazai kiválóságai. Mindezek mellett pedig kiemelt szerepet töltenek be a Periferic kiadványai között – már több mint tíz éve – az említett Református énekek hangversenyekről készült CD-k és DVD-k. Miként találkoztak Igazgató úr a vallással, és hogyan kapcsolódott hozzá a munkája?*

– Öseim háromszáz éven keresztül református lelkészek voltak. Ahogy apám mondta: „Ároni lelkészcsalád vagyunk...” Apai ágon a legtöbb felmenőm s anyai ágon is jó néhány a lelképásztori pályát választotta hivatásaként. Ebben a hitben, ebben a nevelésben, ebben a közegben volt szerencsém élni és tanulni is.

Amikor azonban húsz évvel ezelőtt elkezdtem a lemezkiadást, nem az a szempont vezetett, hogy kinek milyen a hite, vagy ki melyik felekezethez tartozik, hanem az volt a fontos, hogy kiváló muzsikus legyen az illető. Az induláskor nem kevésbé lényeges volt az is, hogy a perifériára taszított, értékes zenékkal kezdjünk el foglalkozni. Rögzítsük őket, hogy ezek az értékek megmaradjanak az utókornak. Példaként említhetném az *After Cryin*, a *Townscream*, a *Kormorán*, *Sebestyén Márta*, a *Düvő*, a *Karikás* vagy épp a *Solaris* együttes kiadványait.

Meggyőződésem szerint egy zenei kiadónak tanítania, formálnia is kell a kulturális gondolkodást a kiadott lemezek által. Lehet persze cél csupán a profit, lehet egy kiadó célja az is, hogy minél több pénzt keressen – de akik klasszikus zenét, népzénet, szimfonikus rockot, világenét vagy egyházi zenét játszanak, azok nem erre törekzenek elsősorban. A mi kiadónk feladata az, hogy felismerje az értékeket, az értékes zenészeket és zenéket, s minél szélesebb közönséghez segítsen eljuttatni őket.

■ HETESSY CSABA

X. református zenei fesztivál (Budapest IX., Bakáts tér – Ráday utca): május 24–26.

XII. *Református énekek* hangverseny (Művészetek Palotája): július 6.

ÖKUMENIKUS IMAHÉT

a Krisztus-hívők
egységéért
2013. január 20–27.

Részletek a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia és a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa kiadásában megjelent imafüzet anyagából

Krisztusban kedves Testvérek!

A teremtett világ szépsége és gazdagsága Isten bölcsességét és jóságát hirdeti. Az ember azonban nem csupán a természetes ész fényénél keresheti az Alkotót. Teljesebb, biztosabb, igazabb módon ismerhetjük meg őt a kinyilatkoztatásból. A mindenség teremtménye ugyanis személyes kapcsolatba kíván lépni az emberrel.

Szeretetére választ kell adnunk egyénileg és közösségekben egyaránt. Teljes szívünkkel, teljes lelkünkkel és minden erőnkkel viszont kell szeretnünk a Mindenható. Hódolatunkat fejezzük ki iránta az istentisztelet végzésével, amikor lélekben és igazságban imádjuk őt. De Krisztus feltárta előttünk, hogy Isten iránti szeretetünk megvalósulhat embertársaink segítségével is: „Amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek” (Mt 25,40) – tanította.

Az Isten szabadító jóságát megérző ember tudja és akarja szeretni Urát, és szereti embertársát. Ez a törvénynek és a prófétai tanításnak is a lényege. Aki eszeirt jár, az szabadságban, szeretetben és az Úr előtti alázatban jár. Ez az alázat azonban nem megalázó, hanem reményteljesen felemelő. Aki az Úr előtt hajt fejet és térdet, az könnyebben tud ellenállni annak, hogy illúziók, önpusztító indulatok és a teremtett világot, benne az embertársat sértő ambíciók előtt hajtsan fejet.

Változó világunkban valami nem változik. 2013-ban is arra hív bennünket az ökumenikus közösségben is megszólító Szentlélek, hogy figyeljünk akarataira, mert nem mondott le rólunk. Nem mondott le a teremtett világról sem, s abban különleges szerepet ad nekünk.

Küldetésünk van, amelynek betöltése jelenti életünk méltóságát és boldogságát. Erre az útra lép az, aki mindennap tudni akarja, hogy mit kíván tőle az Úr, és ahhoz igazítja lépteit. Így járjuk az imahét istentiszteleteit, és így éljük meg életünk mindennapjait.

■ Dr. Erdő Péter
bíboros, prímás,
a Magyar Katolikus Püspöki
Konferencia elnöke
Steinbach József
református püspök,
a Magyarországi Egyházak
Ökumenikus Tanácsának elnöke

Bevezetés az imahét bibliai gondolatkörébe

Az Indiai Keresztény Diákmozgalom azzal ünnepelte százéves fennállását, hogy bekapcsolódott az ökumenikus imahét anyagának elkészítésébe; a munkára meghívást kapott az Indiai Katolikus Egyetemi Szövetség és az Indiai Egyházak Ökumenikus Tanácsa is. Az előkészületek során, végiggondolva az egyetemes imahét jelentőségét, egyetértettek abban, hogy – Indiában, abban a környezetben, ahol a dalitoknak súlyos igazságtalanságot kell elszenvedniük országukban és az egyházban is – a látható egységért való küzdelem nem választható el a kasztrendszer megszüntetéséért való küzdelemtől, valamint az egység olyan megélésétől, amelyre a legjobb példát a legszegényebbek adják.

A dalitok azt a közösséget alkotják Indiában, amelyet úgy neveznek: „kasztok kívüliek”. Őket érinti legfájdalmasabban a kasztrendszer, azaz egy megcsontosodott osztályrétgazdálkodás, amely a rituális tisztátalanság és rituális tisztaság gondolatára épül. A kasztrendszerben az egyik kaszt magasabb, a másik alacsonyabb rendű. A dalitok közösségére úgy tekintenek, mint amely a legtisztátalanabb, s egyben a legszegényebb. Így a kasztrendszeren kívül helyezték el és „érinthetetleneknek” nyilvánították őket. Mindezek következtében a dalitok társadalmilag számkivetettek, politikailag alulreprezentáltak, gazdaságilag kiszákmányoltak és kulturálisan alárendeltek lettek.

Az indiai keresztények majdnem nyolcvan százaléka dalit háttérű.

A jelentős 20. századi előrehaladás ellenére az indiai egyházak az Európából és máshonnan örökölt tanbeli megosztottságban élnek. Az indiai keresztény megosztottságot ezen túlmenően tovább terheli a kasztrendszer. Ez komoly kihívást jelent az indiai keresztények egysége számára, így az egyház morális és missziós bizottságaitól származó is, hiszen nem tud úgy megjelenni, mint Krisztus egy teste.

Mint egyházmegosztó tényező, a kasztizmus akut tanbeli ügy. Ebben az összefüggésben hívott minket az egyetemes imahét annak megvizsgálására, hogy mit üzen Mik 6,6–8, s így arra a fő témára figyeljünk, hogy „mit kíván tőled az Úr”. A dalitok tapasztalata az az olvasztótégely, amelyben a bibliai üzenetek és a rájuk épülő teológiai megfontolások a jelenben valóságos felhívássá lesznek.

Mikeás az *Öszövétség* tizenkét kispófétájának egyike. Kr. e. 737–690 körül prófétált Júdeában Jótám, Áház és Ezékiás júdeai királyok uralkodása alatt (Mik 1,1). Jeruzsálem délnyugati részéből, Móresetből származott. Ugyanazon politikai, gazdasági, morális és vallási körülmények között élt, mint kortársa, Ézsaiás. Vele együtt

prófétált Samária lerombolásáról, a déli királyságnak az asszírok általi lerohanásáról Kr. e. 701-ben. Szomorúsága, amint népe gyalázatán kesereg, meghatározza könyvének hangnemet, s haragját a vezetők és a papok ellen fordítja, akik elárulták népét (2,1–5).

Mikeás könyve az írott prófétai hagyományba tartozik. Üzenetének szíve az ítéletmondás. A könyv három részre oszlik, kifejezve egy folyamatot az általános ítélettel (1–3. fejezet) a megszabadulás meghirdetésén át (4–5. fejezet) a szabadulás ünnepléséig (6–7. fejezet).

Az első részben Mikeás keményen megfeddi a politikai és vallási hatalom azon birtokosait, akik visszaélve hatalmukkal meglopják a szegényeket. Azt mondja róluk: „*lenyúzózatok az emberekről a bőrt*” (3,2), és „*megvesztegetve bírászkodnak*” (3,11).

Mikeás könyvének második része zarándoklatra hívja a népet: „*Jöjjetek, menjünk az Úr hegyére, Jákób Istenének házához! Tanítson minket útjaira, hogy ösvényein járjunk!*” (4,2)

Isten ítélete a harmadik részben jelenik meg erőteljesen, amelyet azonban az üdvösségre való reményteljes várakozás kísér Istenbe vetett hittel, „*aki megbocsátja a bűnt, és elengedi népe maradékának büntetését. Nem tartja meg haragját örökké, mert abban telik kedve, hogy kegyelmet ad.*” (7,18) Ez a reménység a Messiásra koncentrál, aki maga lesz a „békesség” (5,4), s aki Betlehemből jöve (5,1) hozza a megváltást.

Mikeás végül a világ minden népét meghívja ebbe a zarándoklatba, hogy osztozzanak az igazságosságban és a békében, amely egyben az ő üdvösségük.

Mikeás erős elhívása az igazságosság és a béke mellett a 6,1–7,7. versekben fejeződik ki, s ez egyben az ez évi egyetemes imahét főtémája. Az igazságosság és a béke fogalmát Mikeás az Isten és az emberiség történelmében megjelenő kapcsolatába ágyazza, de hangsúlyozza, hogy ez a történet szükségessé tesz és megkövetel egy erős etikai jelleget.

Hasonlóan a többi prófétához, akik az izraeli királyság alatt éltek, Mikeás is emlékezteti a népet, hogy Isten szabadította ki őket az egyiptomi rabszolgaságból, és arra a szövetségre hívta őket, hogy egy méltóságra, egyenlőségre és igazságosságra épített társadalomban éljenek. Így az Istenbe vetett igaz hit elválaszthatatlan a személyes kegyességtől és a társadalmi igazságosságra való törekvéstől. Istennek a szolgaságból és napi megalázottságból való szabadítása nemcsak istentiszteletet, áldozatot és égő áldozatot követel, hanem azt, hogy igazságosságot és szerető kedvességet éljünk meg, s alázattal járjunk együtt Istennel.

„...mit kíván
tőled az Úr!”
(Mik 6,6–8)

Az a történelmi és társadalmi helyzet, amellyel Isten népe Mikeás idejében szembesült, sok szempontból összehasonlítható az indiai dalit közösség helyzetével. A dalitoknak is elnyomással és igazságtalansággal kell szembesülniük azok részéről, akik meg kívánják fosztani őket joguktól és méltóságuktól.

Mikeás azoknak a kapzsiságáról, akik kiszákmányolják a szegényeket, így szól: „*megettétek népem húsát, lenyúzóztátok róluk a bőrt, csontjaikat összetörtétek*” (3,3). A próféta – visszautasítván azokat az üres rítusokat, áldozatokat, amelyekből hiányzik az igazságosság lelkiülete – Istennek arról az elvárásáról beszél, hogy az igazságosságnak vallásunk és rítusunk központi kérdésévé kell lennie.

Mikeás üzenete prófétai erővel bír abban az összefüggésben is, hogy a dalitok diszkriminálása vallási alapon, valamint a tisztaság-tisztátalanság gondolata alapján minősül törvényesnek. A hit aszerint nyeri vagy veszíti el jelentését és jelentőségét, hogy miként viszonyul az igazságossághoz. A mai dalitok helyzetében Mikeás ragaszkodása a hit morális eleméhez azt kívánja tőlünk, hogy megkérdezzük magunktól: „Mit kíván tőlünk Isten: csupán áldozatot vagy azt, hogy vele járjunk igazságosságban és békében?”

A keresztény tanítványság ösvénye azt jelenti, hogy az igazságosságnak, az irgalmasságnak és az alázatnak az útján járunk. Az *úton járás* hasonlat összekapcsolja az imahét nyolc napját, s a maga aktivitásával, folyamatos cselekedetével világosan utal arra a dinamizmusra, amely a krisztusi tanítványságot jellemzi. Az Egyházak Világtanácsa 2013-ban a koreai Busanban (Pusan) rendezendő 10. nagygyűlésének főtémája így hangzik: „Élet Istene, vezess bennünket igazságosságra és békességre!” Ez egybecseng a Szentháromság Isten-

képével: Isten együtt jár az emberiséggel a történelemben, miközben meghívja a népeket, hogy egymással partnerségben járjanak.

Az imahét nyolc altémája – amelyek az úton járás különböző módzatairól beszélnek – képessé tesz bennünket arra, hogy a hiteles keresztény tanítványság különböző szempontjaira fordítsuk figyelmünket, amelyek végül is a helyes ösvényen az életre vezetnek (Péld 12,28a).

Tekintettel arra, hogy az ez évi ökumenikus imahét az indiai dalit közösségre összpontosít, a tanítványságnak ez az útja jelképesen fogalmazza egy „olyan út, amelyet a dalit dobok ritmusa kísér”. Számos dalit közösséget az indiai falvak professzionális, rituális dobolásával azonosítanak. A dalit dobolás nemcsak az isteni erő jelenlétét hívja, hanem a közösség biztosságát útját biztosítja azáltal, hogy megvéd a gonosz erőktől szemben. Ma úgy tekintünk a dalitok dobolására, mint a dalit kultúrájának és önazonosságának az ünneplésére.

Amikor tehát a tanítványságnak arról az útról beszélünk, amelyet a dalit dob kísér, a tanítványságnak arra a formájára utalunk, amely arra emlékeztet, hogy az Isten megtartó jelenléte a kivetettekkel van. A tanítványságnak arra a formájára is emlékeztet, amely elismeri a dalitok öngyógyító erejét, amikor a gonoszszal konfrontálódnak, s ezzel hozzájárulnak a szélesebb közösség jólétéhez.

A tanítványságnak egy olyan formájára nyitunk elhívást, amely igent mond a dalit kultúrára és önazonosságára mint Krisztus jelenléte megtalálásának váratlan terére (Mt 25,40). Ez a tanítványság fog elvezetni a keresztény egység igaz szolidaritásához és formáihoz, amelyekben nincsen igazságtalanság, diszkrimináció és kitaszítás.

A szándálvarrás egyike azoknak a foglalkozásoknak, amelyeket bizonyos indiai dalit közösségekkel társtítanak. Nemcsak a túlélésük egyik eszköze, hanem a megalázó és lealacsonyító feltételek közötti reménység szimbóluma is ez a tevékenység. A napi imádságainkban a dalitok túlélésének ajándéka legyen a mi reménységünk is.

„A keresztények közötti, kasztrendszerre emlékeztető mindenféle előítélet ellenkezik a hiteles humán szolidaritással, veszélyeztetni az alapvető spiritualitást, és komoly akadály a evangélizáció egyházi missziójának” – mondta II. János Pál pápa.

Az igazságosságnak, egységnek és békességnek Istene tegyen képessé bennünket arra, hogy hiteles jelei legyünk az emberi szolidaritásnak azáltal, hogy arra erősít meg bennünket, hogy az ő akarata szerint éljünk.

A NYOLC NAP

1. nap

Főtéma: Beszélgetés az úton

Olvasmányok

- 1Móz 11,1–9: A bábéli történet, megosztottságunk eredete
- Zsolt 34,11–18: „Jertek..., figyeljete!”: Isten beszélgetésre hív
- ApCsel 2,1–12: A Szentlélek kiáradása, a megértés ajándéka
- Lk 24,13–25: Beszélgetés a feltámadott Jézussal

Igemagyarázat

Alázatosan járni Istennel azt jelenti, hogy egymással és az Úrral beszélgetünk, miközben nagyon tudatosan figyelünk mindarra, amit halunk. Ennek megfelelően az egyetemes imahét ünnepét azzal a bibliai történettel kezdjük, amely a beszélgetés lényegéről szól. A beszélgetés központi része az ökumenikus mozgalomnak, hiszen teret nyit az egymástól való tanulásra, közös dolgaink megosztására és különbözőségeink megismerésére.

Mai igénk *A teremtés könyvéből*, valamint a pünkösdi történetből egyrészt az ember cselekedetéről beszél, másrészt Isten nagy felszabadító tervéről. Babel tornyának története először is leírja, hogy ahol nincs nyelvi akadály, ott nagy dolgok történhetnek. De arra is rámutat a történet, hogy ezt a nagy lehetőséget az emberek önmaguk önző hírnevének növelésére akarták fordítani: „szerezzünk magunknak nevet”. Ez volt a készletük arra, hogy egy nagy várost építsenek. S a terv eredményeként a beszédük összezavarodott.

Megtanulhatjuk ebből, hogy igaz emberségünket azzal szolgáljuk, ha türelmesen figyelünk a másik emberre. A Szentlélek pünkösdi kitöltése – amely mögött Jézus Krisztus feltámadásának hatalma áll – teszi lehetővé a megértést a különbözőség közepette is. Most arra nyit meg hívást, hogy osztozzunk a beszélgetés ajándékában, hogy Krisztus és az ő felszabadító ereje felé fordulva figyeljünk egymásra. Arra hívtunk, hogy a Szentlélek erejében járjunk.

Az emmausi úton járó tanítványok élménye egy olyan beszélgetés, amely a veszteség és a meghiúsult reménység lelki környezetében zajlik. Hasonló helyzetben találjuk magunkat, mint az olyan egyházak tagjai, amelyek megosztottságban élnek, és az olyan társadalmak tagjai, amelyeket előítéletek és egymástól való félelmek szabdalnak szét. Mégis, éppen ez az a helyzet, amelyben Jézus csatlakozik a beszélgetőkhez. Nem felsőbbrendű tanárként, hanem mint egyszerű útítár. Részre akar lenni beszélgetéseinknek, és az a kívánsága, hogy mi is vele akarjunk maradni. Akarjunk vele többet beszélgetni mindaddig, amíg egyszer csak felismerjük, hogy a feltámadott Úrral találkoztunk.

Imádság

Krisztus Urunk, örömteljesen valljuk meg a bened való azonosságunkat. Köszönjük, hogy a szeretet párbeszédére hívsz magaddal és egymással. Nyisd meg szívünket, hogy tökéletesen osztozzunk a téled tanult imádságban, amelyet mindannyian ismerünk, s e közös imádság által közelebb kerüljünk egymáshoz. Adj bátorságot, hogy együtt tegyünk tanúbizonyságot az igazságról, s add, hogy a beszélgetéseink elérjék azokat is, akik a megosztottságot munkálják. Küldd el Lelkedet, hogy képessé tegyen bennünket olyan helyzetek megkérdőjelezésére, amelyekből a méltóság és az együttérzés hiányzik társadalmainkban, országainkban és a világban. Élet Ura, vezess bennünket igazságosságra és békére. Ámen.

2. nap

Főtéma: Úton Krisztus megtörtetett testével

Olvasmányok

- Ez 37,1–14: „Éltre kelnek-e még ezek a csontok?”
- Zsolt 22,1–8: Isten kigúnyolt és megbántott szolgálja az Úrhoz kiált
- Zsid 13,12–16: Meghívás Jézushoz „a kapun kívül”
- Lk 22,14–23: Jézus megtöri a kenyeret, s szenvedése előtt önmagát adja ajándéknak

Igemagyarázat

Istennel alázatosan járni azt a felhívást jelenti, hogy hagyjuk el kényelmünknek a helyeit, és csatlakozunk másokhoz, különösen is a szenvedőkhöz.

„Elszáradtak a csontjaink, és elveszett a reménységünk, végünk van.” Ezékielnek ezek a szavai világunk tömegeinek élményét visszhangozták. Indiában a dalit közösségek megtörtetett népének élete szemléletesen beszél a szenvedésről. Arról a szenvedésről, amelyben Jézus, a Megfeszített osztozik. Minden idők és minden földek megsebzett embereivel együtt kiált Jézus az Atyához: „*En Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem?*”

A keresztények így tekintsenek a keresztre. A *Zsidókhoz írt levél* nemcsak azt teszi világossá, hogy Jézus szenvedése megváltást hoz a társadalom peremére sodródottak számára is, hanem arra hívja a tanítványait, hogy amikor a társadalom olyan kirekesztettjeivel találkozunk, mint például a dalitok, ismerjük fel a Megfeszített szenvedéseikben. Krisztussal lenni azt jelenti, hogy szolidárisak vagyunk a kirekesztettekkel.

Krisztusnak a kereszten megtörtetett teste „*érted törtetett meg*”. Krisztus halál fölötti győzelmét ünnepeljük az eucharisziában. Ebben a krisztusi ünnepségben Krisztus megtörtetett teste egyben az ő feltámadott és megdicsőült teste is. Megtörtetett a teste, így osztozhatunk életében, és benne egy test lehetünk.

Keresztényekként az egység felé vezető úton gyakran úgy látjuk az eucharisziát, mint ami megosztottságunk botránnyát kézzelfoghatóan jelzi, hiszen tudjuk, hogy ma még nem tudunk úgy osztozni ebben a szentségben, mint ahogy kellene. Ez a helyzet arra hív, hogy megújult erőfeszítéssel munkáljuk az egymással való mélyebb közösséget.

XVI. Benedek pápa ezt mondta az eucharisziáról: „Ez egy olyan szentség, amelyet nemcsak hinni és ünnepelni kell, hanem meg is kell élni.” (*Sacramentum Caritatis*) Egyetértésben az ortodox felfogással, „a liturgiát követő liturgiáról” elismerjük, hogy „semmi nem hitelesen emberi”, ami nem találja meg helyét az eucharisziában.

Imádság

Együttérzés Istene, Fiad meghalt a kereszten, s megtörtetett teste által a mi megosztottságunk legyőzhető. És mi újra és újra megfeszítjük őt a megosztottságunkkal. Megfeszítjük őt olyan rendszerekkel és gyakorlatokkal, amelyek szembehelyezkednek a te szerető gondoskodásoddal, és aláaknázzák azok iránti igazságosságodat, akik kizárattak teremtésed ajándékaiból. Küldd el Lelkedet, hogy életet és gyógyulást leheljen a mi összetört állapotunkba, s ezáltal együtt tehessünk tanúbizonyságot Krisztus igazságáról és szeretetéről. Jöjj velünk az úton a felé a nap felé, amikor meg tudjuk osztani az egy kenyeret és az egy poharat a közös asztalon. Élet Ura, vezess bennünket igazságosságra és békére. Ámen.

3. nap

Főtéma: Úton a szabadság felé

Olvasmányok

- 2Móz 1,15–22: A héber bábák inkább Isten törvényének engedelmeskednek, mint a fáraó parancsának
- Zsolt 17,1–6: Az őszinte imádságra figyel az Úr
- 2Kor 3,17–18: Isten gyermekeinek dicsőséges szabadsága Krisztusban
- Jn 4,4–26: A beszélgetés Jézussal a samáriai asszonyt szabadabb életre vezeti

Igemagyarázat

Az Úrral alázatosan járva mindig a szabadság felé megyünk, amelyet ő nyit meg minden ember előtt. Ezért ünnep, ha vele járunk.

Embortelen parancsok és feltételek határozott visszautasítása – olyanoké, amelyeket például a fáraó adott a rabszolgáiban élő zsidó nép bábáinak – olykor jelentéktelen cselekedetnek tűnhet. Ugyanakkor gyakran ezek azok a cselekedetek, amelyek a helyi közösség szabadsága felé vezetnek világszerte. Így gondoljunk a dalit közösségekre is.

Az az utazás, amely lépésről lépésre az előítéletekből és az előítélet okozta igazságtalan megkülönböztetésekből való szabadulás felé visz, Jézusnak abból a történetéből táplálkozhat, amelyben találkozik a samáriai asszonnyal a kútnál. Jézus vállalja a beszélgetést a maga gyakorlati szükséglete alapján – nevezetesen, hogy az asszony segítségére szorul, mert szomszéd – és annak alapján is, hogy nem törődik azzal a társadalmi előítélettel, amely megkérdőjelezi ennek a segítségnyújtásnak a megvalósítását.

Lépésről lépésre egy szabadabb élet körvonalazódott az asszony előtt, amint életének összetett valósága új megvilágításba került Jézus szavai által. Végül ezek a személyes meglátások visszatérítették a beszélgetést abba a mederbe, hogy azon, ami megosztja az embereknek ezt a két csoportját – tehát hogy hol kell istentiszteletet tartani –, felülemelkedtek. „*Lélekben és igazságban*” kell imádni az Urat. Ebből megtanulhatjuk, hogyan szabadulhatunk meg azoktól az erőktől, amelyek visszatartanak az együttéléstől és az élet teljességétől.

A Krisztusban való szabadabb életre szóló meghívás egy mélyebb közösségre való meghívást jelent. E közösségben azok a dolgok, amelyek elválasztanak – mint keresztényeket, akik az egységért dolgoznak, és mint embereket, akiket igazságtalan hagyományok és egyenlőtlenségek választanak el egymástól –, fogságban tartanak, és elrejtenek egymás elől, lényegüket veszítik. Szabadságunk a Krisztusban – amelyet úgy is mondhatunk: új életünk a Szentlélekben – felszabadít bennünket arra, hogy fedetlen arccal álljunk együtt az Isten dicsősége előtt.

Ebben a dicsőséges fényben látjuk egymást igazán, amint növekszünk krisztusi létünkben a keresztény egység teljessége felé.

Imádság

Szabadító Istenünk! Köszönjük azoknak a reményteljes hitét és kitartását, akik méltóságért és az élet teljességéért harcolnak. Tudjuk, hogy felemeled azokat, akik elvetettek, és megszabadított azokat, akik megkötözöttek. Fiad, Jézus velünk jár, hogy megmutassa nekünk a hiteles szabadság ösvényét. Add, hogy megbecsüljük mindazt, amit kaptunk, s hogy elég erősek legyünk mindannak legyőzésére, ami belülről tesz rabszolgává. Küldd el Lelkedet, hogy az igazság megszabadítson bennünket, s így egyesített hanggal tudjuk hirdetni a világ iránti szeretetedet. Élet Ura! Vezess bennünket igazságosságban és békében! Ámen.

4. nap

Főtéma: Úton a föld gyermekeiként

Olvasmányok

- 3Móz 25,8–17: A föld a közös jót és nem a személyes nyereséget szolgálja
- Zsolt 65,5b–13: Az Isten kegyelmének gyümölcsöző kitöltetése a földön
- Róm 8,18–25: Az egész teremtés sóvárgása a megváltásra
- Jn 9,1–11: Jézus gyógyítása: sár, testek és víz

Igemagyarázat

Ha az Úrral alázatosan járunk, mindig tisztában vagyunk azzal, hogy részei vagyunk a teremtésnek, és elfogadói az Isten ajándékainak. A mai világban egyre növekszik annak elismerése, hogy első helyen kell szerepelnie saját kis világunk jobb megismerésének.

Keresztények között különösen is növekszik a környezet- és természetvédelem tudata, amely szerves része az Istennel mint Teremtővel való alázatos járásnak. Hiszen mindaz, amink van, Isten ajándéka a teremtésben, és nem tehetünk meg vele bármit. Ezért született az a döntés, hogy szeptember 1-je és október 4-e között a keresztények a teremtést ünnepeljék. Ez az ünnep egyre több egyházban válik gyakorlattá.

1989-ben *I. Dimitriosz* egyetemes pátriárka hirdette meg szeptember 1-jét a környezetért való imádság napjaként. Az ortodox egyház liturgiai éve ezen a napon kezdődik, amelyen Isten világtéremtő tetteire emlékeznek.

Krisztus története az egész teremtés megváltásáról szól. Azzal a teremtésnek a saját története. A hit, amely szerint Jézusban Isten emberi személyné lett egy adott helyen és időben, központi hitelve minden kereszténynek. Minden keresztény vallja, hogy a megtestesülés, az inkarnáció alapvető elismerése a teremtés fontosságának. Jézus ennek a világnak teljesen részévé lett.

Világszerzte – többnyire – a legszegényebb emberek dolgoznak a földeken, azok, akik maguk nem részesednek munkájuk gyümölcsében. Indiában a dalit közösségek gondoskodnak a föld megműveléséről, így ők ezt nap mint nap tapasztalják.

A földről való gondoskodás magában hordozza azt az alapvető kérdést is, hogy az embereknek mi módon kell élniük a teremtéssel, és mi az a mód, amely igazán emberi mindenki számára. Amikor a föld művelése és tulajdonlása gyakran a gazdasági egyenlőtlenségnek és a munka lebecsülésének a forrása, akkor a keresztények együtt emeljük fel ez ellen a szavukat. A kizsákmányolásnak ezeket a veszélyeire hívja föl a figyelmet *Mózes harmadik könyve* alapján az ez évi ökumenikus imahét bevezetéséről gondoskodó indiai diákszövetség.

A föld és annak gyümölcse nem arra adatott, hogy némelyek előnyt szerezzenek, hanem arra, hogy mindenkinek a javára legyen. Ez nemcsak egy vallásos eszme, hanem nagyon is valóságos gazdasági és üzleti megfontolása annak, hogyan kell gondozni, venni és eladni a földet.

Imádság

Élet Ura! Köszönjük a földet és a föld munkáit. Segítsen bennünket a Szentlélek, az élet adója annak felismerésében, hogy mi is részei vagyunk a teremtésnek és a teremtés kapcsolatrendszerének. Tanuljunk meg a föld gondos ápolását, s figyeljünk a teremtés szavára. Hogy igazán Jézus nyomdokait járjunk, s ezzel gyógyulást hozzunk a föld sebére, továbbá igazságos elosztást mindannak, amit a föld terem. Élet Ura! Vezess bennünket igazságosságban és békében. Ámen.

TEMATIKÁJA

„...mit kíván tőled az Úr!”

(Mik 6,6–8)

5. nap

Főtéma: Úton Jézus barátaiként

Olvasmányok

- Énekek 1,5–8: Szeretni és szeretettnek lenni
- Zsolt 139,1–6: Megvizsgálás, és ismerem engem
- 3Jn 2,8: Vendégszeretet Krisztusban
- Jn 15,12–17: Barátaimnak nevezlek benneteket

Igemagyarázat

Az Istennel való alázatos járás nem jelent egyedüllétet. Sokkal inkább azt jelenti, hogy azokkal járunk, akik Isten köztünk való jelenlétének életes bizonyítékai – tehát a barátainkkal. A szeretet szabadságában képesek vagyunk barátokat választani, és arra is képesek vagyunk, hogy minket barátjuknak válasszanak mások. „Nem ti választottatok ki engem, hanem én választottalak ki... titeket” – mondja Jézus mindnyájunknak. Jézus barátsága átalakítja és meghaladja családi és társadalmi kapcsolatunkat. Isten mindannyiunk iránti mély és tartós szeretetéről beszél.

A Biblia szerelmi költeménye, az *Énekek éneke* legtöbbször azt az értelmezést nyeri, hogy az abban leírtak szerint szereti Isten Izraelt vagy Krisztus az egyházat. A könyv egymást szerető szentvedélyéről tesz bizonyosságot, amely túl lép a társadalmat mesterségesen elválasztó falakon.

A dalitok tudják, hogy amikor Isten vizsgálja őket, ezt szenvedélyes szeretettel teszi. Amikor Krisztus azt mondja a dalitoknak: „barátaimnak mondalak titeket”, ez abból az ember-telen és igazságtalan helyzetből való szabadításnak egy formája, amelyet a kasztrendszer erőltet rájuk. Ma Indiában egy dalit számára drága dolog Krisztus barátjává válni.

Mit kíván az Úr azoktól, akiket arra hív, hogy barátaiként járjanak vele? Indiában ez meghívást jelent arra, hogy egyenértékű barátaikként karolják föl a dalitokat. A felhívás, hogy legyünk Jézus barátaink a barátai, egy másik módja a keresztényi egység megértésének, amelyért ezen a héten imádkozunk.

Keresztények világszerte meghívást nyernek, hogy legyenek mindazoknak a barátai, akik a megkülönböztetés és az igazságtalanság ellen harcolnak.

Imádság

Jézus, születésünk pillanatától felajánlottad számunkra barátságodat. A te szereteted minden népet átölel, különösen azokat, akik kivetettek, elutasítottak az emberek által felállított kasztrendszer vagy faji megkülönböztetés miatt. Benned való teljes méltóságunkkal és bizalmunkkal hadd járjunk egymás iránti szolidaritásban, és öleljük át egymást a Lélekben mint Isten gyermekei. Élet Istene, vezess bennünket igazságosságban és békében. Amen.

6. nap

Főtéma: Úton – akadályokon át

Olvasmányok

- Ruth 4,13–18: Ruth és Boáz utóda
- Zsolt 113: Isten a szükségben lévők segítője
- Ef 2,13–16: Krisztus lebontja az elválasztó falainkat
- Mt 15,21–28: Jézus és a kánaáni asszony

Igemagyarázat

Istennel alázatosan járni azt jelenti, hogy az Isten gyermekeit elválasztó és sértő akadályokon túllépünk. Indiában a keresztények tisztában vannak megosztottságukkal. A dalitokhoz való viszonyulás egyházakban és egyházak között megosztó, és elárulja annak az egységnek a bibliai vízióját, amelyért ezen a héten imádkozunk.

Pál apostol átélt az ősegyházban a zsidó és a pogány keresztények közötti megosztottságot. Erre az akadályra és minden ebből következőre Pál apostol azt mondja, hogy Krisztus a mi békességünk, „aki a két nemzetséget eggyé tette, és az ő testében lebontotta az elválasztó falat”. Máshol Pál ezt írja: „Akik Krisztusba kereszteleztetek meg, Krisztust öltöttétek magatokra. Krisztusban tehát nincs zsidó, sem görög, nincs szolga, sem szabad, nincs férfi, sem nő, mert ti mindnyájan egyek vagytok a Krisztus Jézusban.” (Gal 3,27–28) Krisztusban az ókori világ összes komoly akadály – és azok mai megfelelői – megsemmisült, mert a keresztben Jézus önmagában egy új embert teremtett.

Abban a világban, amelyben a vallási akadályokat nagyon nehéz áthidalni, azok a keresztények, akik az indiai sokvallású társadalomban egy elenyésző kisebbséget alkotnak, emlékeztetnek a vallásközi párbeszéd és együttműködés fontosságára.

Máté evangéliuma arról beszél, hogy milyen nehéz még Jézus számára is – és természetesen a tanítványai számára is – áthidalni a vallási, a kulturális és a nemek közötti akadályokat, amikor találkozott egy kánaáni asszonnyal, aki azt kérte tőle, hogy gyógyítsa meg a leányát. A tanítványok első reflexét, hogy elküldjék őt, és Jézus próbára tévő első gondolatát is legyőzte az asszony nagy hite és nagy szüksége.

De erre látunk példát már az *Ószövetségben* is. *Ruth könyve* – egy más kultúrába és vallásba tartozó móabi asszony története – azzal fejeződik be, hogy megemlíti a zsidó Boázról született utódát. Fiuk, Óbéd Isainak, Dávid apjának lett az apja. Az ősi Izrael hős királyának leszármazása azt tükrözi, hogy Isten akaratának teljesüléséhez az embereknek olykor át kell lépniük a vallási és kulturális akadályokat.

Az Istennel való járás megköveteli, hogy legyőzzük azokat az akadályokat, amelyek a keresztényeket elválasztják egymástól és a más vallások követőitől. A keresztényi egység felé való haladás megköveteli, hogy Istennel járva felülemelkedjünk a bennünket elválasztó akadályokon.

Imádság

Atyánk, bocsásd meg nekünk a kapzsiság, az előítélet és a lekezelés gátjait, amelyeket folyamatosan újraépítünk, és amelyek elválasztanak bennünket egyházon belül és egyházak között. Továbbá elválasztanak a más vallásúaktól és azoktól, akikre úgy tekintünk, mint akik kevésbé fontosak, mint mi. Szentlelked adjon bátorságot, hogy átlépjük ezeket az akadályokat, és letörjük azokat a falakat, amelyek elválasztanak egymástól. Krisztussal bátran lépünk ismeretlen területekre, s hirdessük az ő szerető elfogadásának üzenetét és az egész világ egységét. Élet Istene, vezess bennünket igazságosságban és békében. Amen.

7. nap

Főtéma: Úton – szolidaritásban

Olvasmányok

- 4Móz 27,1–11: A leányok örökségjoga
- Zsolt 15: Ki tartózkodhat az Úr szentélyében?
- ApCsel 2,43–47: A tanítványoknak mindenük közös volt
- Lk 10,25–37: Az irgalmas samaritanus

Igemagyarázat

Alázatosan járni Istennel azt jelenti, hogy szolidárisak vagyunk mindazokkal, akik az igazságosságért és a békéért küzdenek. Ebből egy kérdés következik mindazok számára, akik a keresztények egységéért imádkoznak ezen a héten: mi az az egység, amelyet keresünk?

A Hit és Egyházszervezet Bizottság – amelynek tagjai az Egyházak Világtanácsának tagegyházai, valamint a római katolikus egyház – az egységen az „egy hitben és egy eucharisziában részt vevők látható egységét” érti. Az ökumenikus mozgalom arra vállalkozik, hogy legyőzze a krisztusiakat elválasztó történelmi és jelenkori gátakat. Mindezt annak a látható egységnek a látomásában képzelem, amely együtt látja az egyház természetét és küldetését az emberiség egységéért való szolgálatban és abban a küzdelemben, amely mindaz ellen harcolt, ami az emberek méltóságát sérti, és közéjük áll.

Az indiai egyházakban sok példát látunk erre a gyógyításra és megbékítésre. A dalit keresztények emlékeztetnek bennünket azokra az igazságtalanságokra, amelyekről szenvednek, és azokra a lehetőségekre, amelyekkel ezek az igazságtalanságok legyőzhetők.

A közelmúltig Indiában az öröklési törvény megfosztotta a leányokat az öröklési jogától. Az egyházak támogatták ennek az idejémtől törvénynek a visszavonását. Celofhád leányainak történetét, amelyben Mózes Istenhez fordul igazságért a leányok örökösödési jogainak ügyében, segítségül hívták a nők jogai érdekében. Így a dalit keresztényeket bibliai bizságtétel is motiválta az igazságosságért való küzdelemben. Szövetséget kötöttek más vallású dalitokkal, szekuláris közösségekkel és társadalmi mozgalmakkal Indiában és világszerte, hogy szembeszálljanak az igazságtalanságokkal. A dalitok az igazságosságért való küzdelemben lelkesítést kaptak más, szintén társadalmi reformokért küzdő mozgalmak példáiból.

Az egyház bibliai képe, amely az elnyomottal való közösségvállalást mutatja, Jézus példázata az irgalmas samaritanusról. Hasonlóan a dalitokhoz, az irgalmas samaritanus is egy megvetett és lenézett közösségből származott. Mégis ő az, aki gondját viseli az útszélén hagyott embernek, és cselekvő szolidaritással hirdeti az evangélium reménységét és erősségét.

Az út a keresztényi egységhez feltételezi, hogy alázatosan együtt járjunk Istennel, szolidárisan mindazokkal, akik szükségét szenvednek kedvességben és igazságosságban.

Imádság

Szenháromság Istene, igaz életedben egyedülálló példáját adod az egymásrautaltságnak, a szeretetközösségnek és a szolidaritásnak. Egyesíts bennünket, hogy mi is így éljünk. Taníts bennünket, hogy megosszuk a reménységünket, amelyet azokban az emberekben találunk, akik az életért küzdenek világszerte. Az ő kitarításuk lelkesítsen bennünket, hogy legyőzzük saját megosztottságunkat, hogy szent egyetértésben éljünk egymással, s hogy egymással szolidaritásban járjunk. Élet Istene, vezess bennünket igazságosságban és békében. Amen.

8. nap

Főtéma: Ünneplve az úton

Olvasmányok

- Hab 3,17–19: Ünneplés a nehézségek idején
- Zsolt 100: Isten tisztelete az egész világon
- Fil 4,4–9: „Örüljétek az Úrban mindenkor!”
- Lk 1,46–55: Mária éneke

Igemagyarázat

Alázatosan járni az Úrral azt jelenti: ünneplésben járni. Az Indiába látogatókat megrázó élménnyel tölti el a dalitok igazságtalanságokkal terhelt élete és küzdelmeik. Ugyanakkor mulhatatlan reménységük és ünneplésük is.

Volt egy nyomorogó Bangaloréhoz közel, amelyben túlnyomórészt dalitok és olyan alsóbb osztályokhoz tartozó emberek éltek, akik Tamil Naduból érkeztek még az indiai függetlenség kivívása előtt, hogy a vasútépítkezéseken dolgozzanak. Az a veszély fenyegette őket az 1980-as évek elején, hogy a vasúttársaság elűzi őket otthonaikból. Ekkor a közösség – a nők vezetésével – összefogott, megszervezte magát, új földet találtak, amelyen saját erőből állandó otthont tudtak maguknak építeni közel ezren. 2011-ben költöztek új otthonaikba. Ez egy szép példája annak az igazságtalanság elleni harcnak, amelyet nagy reménységgel sikerre vittek, és amely ünneplésre hív.

Mai bibliai olvasmányainkban is a reménység és az ünneplés együtt jár. Habakuk próféta örvendezik az Úrban a szárazság és a terméketlenség idejében. Ez a történet is bizonygató arra, hogy Isten népével együtt van a megpróbáltatásokban is.

Az áldott Szűz Mária ellátogat Erzsébet nevű unokatestvéréhez. Eléneke a *Magnificat*ot, amely a reménység éneke gyermekének megszületése előtt. Pál apostol a börtönből arra hívja a filippibeli keresztényeket, hogy ünnepeljenek: „Örüljétek az Úrban mindenkor!” A Bibliában az ünneplés szoros kapcsolatban áll Isten hűségével vetett reménységével.

A dalit kultúra ünnepi vonásai hasonló bizonyosságot tesznek az evangélium hite és reménysége mellett, amelyet a túlélésért és a méltóságért folytatott küzdelemük olvasztótégelyében edzettek.

Bizalmunk a keresztények egységében abban a reménységben gyökerezik, hogy Krisztus egységért való imádsága meghallgatásra talál – úgy és akkor, amint azt Isten jónak látja. Hála abban gyökerezik, hogy az egység Isten ajándéka, és az egység elismerésében azt tapasztaljuk, hogy Jézus barátai vagyunk. Ezt fejezi ki az egy keresztiségünk.

Ünneplésünk abban a meggyőződésben is gyökerezik, hogy Isten mindnyájunkat az egységért való munkára hív, és hogy Isten mindannyiunk igyekezetét felhasználja. Pál apostol biztatását magunkra vesszük: „...imádságban és könyörgésben mindenkor hálaadással tárjátok fel kéréseiteket Isten előtt...”

Imádság

Kegyelmes Istene! Szent Lelked töltsd meg közösségeinket örömmel és ünnepléssel, hogy élvezhessük azt az egységet, amelyet már hordozunk, és buzgón folytassuk a látható egység iránti törekvéseinket. Azoknak a népeknek a hitében és reménységében örvendezünk, amelyek nem engedik méltóságuk csökkenését. Látjuk bennük csodálatos kegyelmedet és a szabadság ígétét. Taníts, hogy osztozzunk örömiükben, és megtanuljuk hűséges kitarításukat. Éleszd bennünk a reménységet, és tartsd meg bennünk az elszántságot, hogy Krisztus nevében együtt járjunk szeretetben. A dicsőítésnek közös hangját hallassuk, és együtt énekeljük dicsőséged himnuszát. Élet Istene, vezess bennünket igazságosságban és békében. Amen.

A kereszténység Indiában

Indiában az egyházak története meglehetősen gazdag és összetett. A keresztény népesség jelentős részt vállal a nemzet életében a közfeladatok ellátásában, különösen is az oktatás és az egészségügy területén. Ez a feladatvállalás az 1500-as években kezdődött keresztény missziói mozgalom öröksége. Ezek az állományok és a kereszténységre való áttereléseken keresztül a misszió nem mellékes eredménye, hogy képessé tette az indiai társadalom különböző rétegeit méltóságuk és önbecsülésük megélésére.

A kereszténység India harmadik legnagyobb vallása, megközelítőleg 24 millió követője van. A 2001-es népszámlálási adatok alapján az 1,2 milliárdos indiai lakosság 2,3 százalékát teszik ki a Krisztus-követők. A 2011-es népszámlálás adatainak feldolgozása még nem fejeződött be, de tudható, hogy az indiai keresztények száma csekély mértékben növekszik.

Nemrégiben vita folyt arról, hogyan is kellene az Indiában élő egyházak történetét megrajzolni, mivel azok a nyugati missziói mozgalmakban gyökereznek. Egyes vélemények szerint az elmúlt években a kereszténység középpontja „dél felé mozog”. *Ninan Koshy* írja: „Azok, akik csodálkozva állítják, hogy a déli kereszténység napja virrad fel, nyilvánvalóan elfelejtették azt a tényt, hogy a kereszténység hajnala eredetileg is délen jött el... Ami most történik, az nem egy nyugati vallás kiterjesztése, hanem egy vallás reneszánsza, amely eredetében és történetének korai szakaszában ázsiai volt.”

Dalit keresztények tüntetnek jogaikért

A Tamás-egyház hagyománya szerint Tamás apostol hirdette az ígét a Kerala állambeli Malabar-parton, Délnyugat-Indiában. Minden osztálybeli embernek prédikált, és körülbelül tizenhétezer embert térített meg, akik között a négy fő kaszt tagjait is megtaláljuk. A legenda szerint Szent Tamás Chennaiban halt mártírhalált, és a sírja helyén magasodik a mai Szent Tamás-székesegyház.

Koshy K. M. Panikkar történetét idézi, aki ezt mondta: „A kereszténység már az egészen korai időktől létezett Perzsia, India és Kína különböző részein. A malabar egyház apostoli egyháznak vallja magát. Szent Tamásra vezető vissza eredetét, és létezését Kr. u. 182-ből objektív, külső forrás igazolja. Azokat a korai indiai keresztényeket, akik a kelet-szíriai-perzsa hagyománnyal kerültek kapcsolatba, ma a Kelet egyházának vagy káld egyháznak hívják. Későbbi bizonyítékok szerint a nesztóriánus keresztények, akik virágzó közösségekben éltek Perzsiában, a 7. században értek el Kínába.”

Ebből arra is lehet következtetni, hogy a nesztóriánus kereskedők és misszionáriusok – más szírekkel együtt – azokban a korai századokban jöttek Indiába. Ez az indiai ortodox egyházak eredete, jelenlétük In-

diában azóta is erős és töretlen. Az ezt követő évszázadokban más szír, perzsa és babilóniai csoportok növelték a keresztény jelenlétet, míg az első római katolikus misszionárius, *Jordanus Cataloni* a 14. század elején létrehozott egy egyházmegyét.

A misszió története és az ökumenikus mozgalom csírái

Az indiai kereszténység másik fő áramlata az újkori misszióhoz kötődik, amely a gyarmatosító politikával és az európai hatalmak Indiában való megjelenésével esett egybe. A római katolikus misszió tevékenysége a portugál gyarmatosítók alatt kezdődött a késő 15. században, és olyan személyek folytatták tovább, mint *Xavéri Szent Ferenc* és jezsuita testvérei.

Bár az első protestáns misszió csak 1706-ban érkezett Tranquebarba, a 19. században a protestáns misszió jelentős fejlődésnek indult, és nagyban hozzájárult Indiában a kereszténység növekedéséhez.

A misszió története Indiában mozaikként írható le, nem utolsósorban az ország hatalmas mérete és a missziói szervezetek sokasága miatt, amelyek itt akarták a lábukat megvetni. Mindegyik saját elképzeléssel és más-más tanítással érkezett.

Ezek a missziói szervezetek az evangélium hirdetésével kezdték munkájukat. Hamar rájöttek azonban, hogy feladatot kell vállalniuk a helyi lakosság oktatásában és szakképzésében is. Ugyanakkor foglalkozniuk kellett azoknak a lelki-szellemi fejlődésével is, akik a keresztény hit-

usok 1850-ben érkeztek ide, és az évszázadok során nagyban hozzájárultak a terület oktatási infrastruktúrájának kialakításához.

A második világháború után pünkösdi és hasonló jellegű csoportok és missziók érkeztek, és jelentős befolyást gyakoroltak ezeknek az államoknak az istentiszteleti és spirituális életére. A bennszülött egyházi struktúrák fejlődése azzal, hogy az indiai kormány kizárta a külföldi misszionáriusokat a politikailag érzékeny területekről, biztosította a bennszülött népek kultúrájában gyökerező kereszténység fejlődését. Az Északkelet-indiai Keresztény Tanács és az Indiai Egyházak Ökumenikus Tanácsa hozzájárult a terület ökumenikus erőfeszítéseivel.

Egy másik állam, ahol igen erős a keresztény jelenlét, Kerala. Itt a népességnek körülbelül húsz százaléka keresztény, közülük majd hárommillió hívő az ortodox egyházhoz tartozik. Ezek a keresztények a 4. századtól kapcsolatban álltak Antiókhia szír patriarchátusával. Így alakult ki Indiában a szír ortodox felekezet nyugat-szíriai liturgiai és egyházi rendje.

Az ökumenikus mozgalom Indiában

Azt mondhatjuk, hogy a misszió Indiában kétféle módon hatott az ökumenikus mozgalomra. Egyrészt megnövelte az egység iránti és a közös cselekvés utáni vágyat az egyházakban. Többek között létrejött a dél-indiai egyház 1947-ben, néhány évvel később pedig az észak-indiai egyház alakult meg.

Másrészt a misszió fejlett felekezeti identitásokat is magával hozott Indiába. A szomorú tény az, hogy mielőtt a fiatal egyházak a missziós helyzetben hitvalló egyházak lehetek volna, olyan felekezeti keretek közé kényszerítették őket, amelyek nem voltak a sajátjaik. Mielőtt Krisztus közösségévé válhattak volna, már azt sugallták nekik, hogy legyenek presbiteriánusok, lutheránusok, metodisták vagy anglikánok.

1965-ben a II. vatikáni zsinat új szellemiségű párbeszédet kezdeményezett a római katolikus egyház és a többi egyház között, és ez Indiában is az együttműködés kiszélesedéséhez vezetett.

Az Indiai Katolikus Püspöki Konferencia szorosan együttműködik az Indiai Egyházak Ökumenikus Tanácsával, különösen is a kormánnyal való kapcsolat területén. Manapság együtt lobbiznak a kormány közbelépéséért, amikor a keresztények helyi zavargások célpontjaivá válnak. A törvényhozásban is együtt dolgoznak, hogy a kisebbségi jogokat – beleértve a dalit keresztények jogait – és a vallásszabadságot megvédjék.

Amikor a keresztények a 2013-as imahét megtartására készülnek szerte a világon, Indiában az egyházak egy fontos saját ökumenikus mérőföldkőről is megemlékeznek. 1912-ben kezdte el munkáját az Indiai Keresztény Diákmozgalom, az indiai egyetemisták legrégebbi ifjúsági ökumenikus szervezete. A mozgalom a diákok, tanárok és idősebb barátok közösségeként szolgál abban az elkötelezettségben, hogy a keresztény hitet a gyakorlati életbe ültessék át. Tizenhárom földrajzi területen megszerveződve a pusztán létevel is arra inspirálja a diákokat, hogy részt vegyenek az egyház és a társadalom átalakításában. Az Indiai Keresztény Diákmozgalom az ökumenizmust, az egységet, az igazságosságot és a békét tartja a legfőbb értékeknek.

A 2013-as imahét anyagának elő-

készítésében az Indiai Egyházak Ökumenikus Tanácsának ifjúsági részlege volt a másik fontos partner. Ez a szervezet az indiai protestáns és ortodox egyházak közössége, amely tizenhárommillió keresztényt képvisel szerte az országban.

Az ortodox keresztények kulcsszerepet játszottak az indiai ökumenikus mozgalomban. Az Indiai Egyházak Ökumenikus Tanácsa 2014-ben ünnepli alapításának centenáriumát. A tanács ifjúsági bizottsága nemzeti szinten támogatja, segíti az ökumenikus és vallásközi tevékenységeket.

Az imahét anyagának előkészítésében a harmadik partner az 1915-ben alakult Indiai Katolikus Egyetemi Szövetség.

Fontos tudnunk, hogy ki a dalit Indiában.

A hinduizmusban a kasztrendszer hierarchikus felépítésű, és négy szintből áll: bráhmanák (papi kaszt), ksatriják (harcosok), vaisják (kereskedők), sűrdrák (szolgálók). Az első három kasztba tartozók rituálisan tiszták, és társadalmi, gazdasági helyzetüket tekintve uralkodók. A negyedik kaszt tagjai rituálisan tisztátalanok, és társadalmilag, gazdaságilag alávetettek.

Keresztény iskola Indiában

Az egyházak születése Indiában

Két kritikus kérdésre kell a kereszténységnek választ találnia Indiában: a kasztrendszer és az identitás kérdésére.

A kasztrendszer – az egyházakon belül és közöttük is – komoly kihívást jelent Indiában a keresztények egységének és az egyház mint Krisztus testének morális tanúságtétele szempontjából. A kasztrendszer – mivel az egyházat megosztó kérdés – folyamatosan égető tanításbeli probléma. Következésképpen ezt a témát választották ki hangsúlyozandónak az igazságosság és béke iránti vágyat kifejező ökumenikus imádságokban.

A missziók által alapított egyházak azért küzdöttek, hogy elszakadjanak misszionáriusi múltjuktól, és indiai egyházként saját identitásukat és hívásukat erősítsék. Az Indiában élő egyházak megpróbálták megfogalmazni, hogy mit jelent ez az ő életükben és tanúságtételükben egy olyan sokvallású környezetben, ahol a kereszténység egy nagyon kicsiny kisebbség.

A nagy élő világvallások között az indiai keresztények sokat tettek azért, hogy képzett vezetőket adtak, és teológiai frissességet hoztak az ökumenikus megbeszélésekbe a más vallású emberekkel való dialógusok és együttműködés során.

Az egyháztörténelem értelmezése az egyház többségének szempontjából

Ami a kereszténységre való áttérést illeti, a missziói mozgalom legjelentősebb eredménye az volt, ahogy az indiai szegények és számkivetettek átélték: Krisztushoz való megtérésük egyben a vallási és rituális megkülönböztetéstől való megszabadulást is jelent számukra. Egy nemrégiben megtartott konferencián *prof. dr. Sususie Tharu* író és társadalomtudós kijelentette, hogy az indiai egyház szellemi eredetisége a dalitokban rejlik.

Azt mondják, az indiai egyház nyolcvan-kilencven százaléka dalit eredetű. India némely részein a keresztények száz százalékban dalit megtértek.

Ezen a rendszeren kívül csak Indiában 160-180 millió ember él még, akiket számkivetettnek, kiközösítettnek vagy érinthetetlennek tekintenek, ők alkotják az úgynevezett külső kasztot. Ők az elnyomottak, a páriák vagy dalitok, a megtört emberek.

Az Indiában élő dalitok számára a hinduizmusból való megtérésük egyben az elkülönülés és ellenállás fontos formája is.

Az első világháború kezdetén az Indiában élő keresztények közül egymillió volt dalit, ma közel huszonnégymillió. A kereszténységre való áttérés – ami gyakran maguknak az elnyomott, számkivetett csoportoknak a parancsára történt – nemcsak a magasabb kasztban élő hinduk számára jelentett kihívást, de a kereszténységre áttért magasabb osztályokbeli hinduk és a misszionáriusok számára is. Sajnálatos módon ez a történet kevés figyelmet kapott. A dalit-keresztény történelem csak egy kicsinyke mellékesség volt a missziók vagy egyházak sokkal jelentősebb történelmében.

A dalitok továbbra is elnyomottak, és olyan mértékű kirekesztettségben élnek, hogy önazonosságukat és közös küzdelmüket jobban meg tudják érteni a más hitű dalitokkal, mint keresztény hittestvéreikkel. Mint a dél-afrikai faji megkülönböztetés, az aprtheid, úgy a kasztrendszer is kihívást kell, hogy jelentsen minden keresztény számára. Ebből a szempontból is el kell gondolkodnunk a keresztény egység iránti elkötelezettségünk korlátairól és tisztességéről.

Ökumenikus imaheti összeállításunk az Egyházak Világtanácsának Hit és Egyházszervezet Bizottsága és a Keresztény Egységet Előmozdító Pápai Tanács szerkesztésében megjelent imaheti füzet magyar változata alapján készült. A segédanyag a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia és a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa közös kiadványaként jelent meg.

SEMPER REFORMANDA

»Mi Atyánk, aki a...« Mivel ez az imádság a mi Urunktól származik, minden kétséget kizáróan ez a legfőbb, a legnemesebb és a legjobb ima, mert ha a mi irgalmas és hű Mesterünk tudott volna ennél jobbat is, azt is megtanította volna nekünk. Ezt kell tehát megértenünk, és nem kell elítélni az

összes többi imát, amelyben nincsenek meg ezek a szavak, mert Krisztus születése előtt is imádkozott már sok szent, akik nem hallották még ezeket a szavakat. Azonban minden más olyan imának gyanúsna kell lennie számunkra, amely nem tükrözi vagy ragadja meg ennek az imádságnak a tartalmát és jelentését. Mert a zsoltárok is jó imádságok, ám nem fejezik ki olyan világosan ennek az imának a lényegét, jóllehet teljes mértékben hordozzák. Éppen ezért tévelygés más imákat ehhez az imádsághoz hasonlítani, vagy előtérbe helyezni, főleg olyanokat, amelyeket piros tintával írtak és díszítettek, és csupán arra a kívánságra épülnek, hogy Isten itt a földön adjon nekünk egészséget, hosszú életet, javakat és tiszteletet, de engedje el a büntetésünket is, stb. (vagyis amelyekben jobban keressük saját akaratunkat és dicsőségünket, mint Isten akaratát és dicsőségét). Így *Szent Brigitta* tizenöt imádsága, a rózsafüzér, a korona, a zsoltárkönyv és az effélék nagyon népszerűek lettek, és jobban tisztelik őket, mint a *Miatyánkot* magát. Nem mintha elítélném őket, csupán az velük a gond, hogy túl nagy hangsúlyt fektetnek az önálló imádkozásra, és emiatt az igazán lelki, belső és igazi *Miatyánkot* lenézik. Pedig minden bűnbocsánat, nyereség és adomány, vagyis mindaz, amire az ember testének, lelkének bárhol szüksége van, az ebben az imában bőségesen megtalálható. Ezért jobb lenne, ha szívbeli vágyódással és a szavak átérzésével imádkoznánk el egyetlen *Miatyánkot*, és ezáltal jobba válna az életed, mint ha minden ima bűnbocsánatát elnyernéd.

► Luther Márton: A *Miatyánk* német magyarázata (Bellák Erzsébet fordítása)

Jegyzetlapok

Szerda délután. Hosszú utca, a végállomás. Nézem a várakozókat, a munkába indulókat. Fáradt arcú, csendes társaság, hallgatagon ülnek a hideg kocsiban. A Pető Intézet előtt sokan állnak, tolják a jeges járdán a vastag kerekű kocsikat, bennük a nagybeteg gyerekeket. Régóta ismerik egymást, az egyre nehezebb keresztek. Azután tovább, a Széll Kálmán téren nyüzsgő emberpiac, a munkában reménykedők itt várják, hátha valamelyik építkezésen robotolhatnak. A négyes, hatos villamoson langyosság, talán ezért ül itt a legtöbb hajléktalan; kopott gúnya rajtuk, minden porcikájukban reszketnek, összekoccan a foguk. Pár óra remény, de ez is csekély vigasz. Nagy szomorúság van Magyarországon.

Jelenits István. A piarista szerzetes, Széchenyi-díjas teológus, tanár, író nyolcvan éves. Hosszú ideig a rend magyarországi tartományfőnöke volt; több felsőfokú katolikus intézményben tanított. Ezek a száraz életrajzi adatok.

Az igazi, a fáradhatatlan férfi ő, akinek Biblia-előadásait ökumenikus közönség hallgatta, aki irodalom-szeretetre nevelte lelkes diákjait. És persze *Pilinszky*: ő tette legtöbbször nagy költőnként, hogy Nobel-díjra is fölterjesztették.

Kerek szemüvegével messzire látott, szigorú mosolyával legdühösebb ellenfeleit is lecsillapította. Mert volt ilyen a nehéz zsarnoki időben, és lesz a jövőben is, támadás az istenes emberek ellen! A véletlen úgy hozta, hogy társaságban a közelében lehettem, fáradtan, pesszimista hangulatban. De biztató, bölcs szavaiból mindig erőt meríthet a rászoruló. Nyugalom, békesség, rendíthetetlen hit balzsamozza be a nála vendégeskedőt.

Ökumené. Többször megtapasztaltam a megértést. Az együttműködést és együttgondolkodást. Reménykedem, hogy az új évben is megmarad, s ha lehet, észrevétlenül növekedni is fog. Kedves költő, *Vasadi Péter* szép üzenete élővé, elevenné válik: „Rátalálni egymásra Krisztusban. S ahogy fölegyenesedünk a lehajlásból, végre fölfedezem, hogy a te hited, a te vallásod emberi lényed, lényeged és szépséged legfontosabb eleme. Ha te örvendezel a te vallásodban, engem is örvendezni tanítasz az én vallásomban... Nincs többé huzavona, innen oda és onnan ide, kéznyújtás van. Sőt olyan szenvedélyes ölelés, mint nemrég Augsburgban, ahol a lutheránus elnök és a vatikáni bíboros aláírta az egyházi iratokat a kölcsönös megbocsátásról. Ne feledjétek el azt a napot.”

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

BÓDÁS JÁNOS

Én sem vagyok jobb, mint más

Sokszor vad, lázadó szavak sísteregnek az ajkamon. Ha kimondanám, vért, világot gyújtana föl egy-egy dalom.

Feldúlnak sokszor engem is lidérces, szörnyű álmok, vágyak, lelkem sötét bozótja közt indulatok csordái járnak.

Sokszor parázna a szemem, gondolatom. Szennyes az álmom, rút ember-szemétdomb vagyok, és magamat gyakran utálom.

Úgy szégyenlem, ha jónak láttok, nemesnek, tisztának, igaznak, s nem halljátok, hogy bennem is zug őserdeje hínárnak, gaznak.

Úgy rettegek, mi lesz, ha egyszer kitör belőlem rontás, átok? Hogy futnak majd irtózva tőlem szülők, fiak, hívek, barátok!

Jaj, nem vagyok se jó, se tiszta! Ne várjatok semmit se tőlem. Ha nem fogna a Kegyelem, rég átok lett volna belőlem.

Ne csaljon meg, ha „szép, szelíd, s tiszta fehér” minden dalom: ami rossz bennem, Valaki nem engedi kimondanom.

Valaki, Aki úgy akarja, hogy szelíd virágot teremjek, s romlott, gonosz voltomban is hirdetője legyek a mennynek.

Ha Ő nem volna, belőlem is kitört volna régen az állat... Kegyelem csak, ha jónak látszom, rosszabb vagyok, Testvér, tenálad!

Elrejtett imádság

Istenhez imádkozunk, akiben Krisztus által hiszünk. Imádságunk ennél fogva sohasem lehet kéregetés Istentől, többé nincs szükségünk arra, hogy mutogassuk magunkat előtte. Szabad tudnunk, hogy tudja, mire van szükségünk, még mielőtt kérnénk. Ez ad imádságunknak határtalan bizalmat és vidám bizonyosságot. Nem a forma, nem a szavak száma, hanem a hit ragadja meg Isten atyai szívét, aki régóta ismer bennünket.

Az igazi imádság sohasem a teljesítmény gyakorlása, kegyes magatartás, hanem a gyermeknek az Atya szívéhez intézett kérése. Az imádság ezért sohasem magamutogató sem Is-

ten, sem önmagunk, sem mások előtt. Ha Isten nem tudná, hogy mire van szükségem, akkor kellene arról elmélkednem, *hogyan* mondjam meg Istennek, *mit* mondjak neki, *vajon* megmondjam-e neki. Ezért a hit, amellyel imádkozom, kizár minden latolgatást, minden magamutogatást.

Az imádság teljesen elrejtett. Mindenhogyan ellentéte a nyilvánosságnak. Aki imádkozik, többé már nem ismeri magát, hanem csak Istent, akit hív. Mivel az imádság nem a világra hat, hanem egyedül Istenre irányul, éppen ezért a legkevésbé bemutatkozó jellegű cselekvés.

(Dietrich Bonhoeffer: *Követés*)

HETI ÚTRAVALÓ

„Fölötted ott ragyog az Úr, dicsősége meglátszik rajtad.” (Ézs 60,2)

Vízkereszt ünnepe után az utolsó héten az *Útmutató* reggeli s heti igéi a megdicsőült Krisztus személyét s (ön)kijelentéseit ragyogtatják fel előttünk. Ő egyelőre az Atyával; világhozott el e világba, és életet hozott az embereknek. „Fölséges minden népek fölött az Úr.” (GyLK 746) „Isten gyűjtött világhozott a mi szívünkben, hogy Jézus Krisztus arcán felismerjük az ő dicsőségének ragyogását.” (2Kor 4,6; LK) *Soli Deo Gloria!* – Egyedül Istené a dicsőség! „Mert megjelenik az Úr dicsősége, látni fogja minden ember egyaránt.” (Ézs 40,5) S a megdicsőülés magas hegyén Jézusra ráragyogott az Úr Isten dicsősége: „arca fénylett, mint a nap, ruhája pedig fehérén ragyogott, mint a fény”. Szózat hallatszott a fényes felhőből: „Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm, reá hallgassatok!” (Mt 17,2,5) S nekünk sem adott csak Jézus egyedül. Pál s mindenkori követői csak őt dicsőítik meg életükkel. A cserépedény testünkben lakó Úr „Jézus halálát mindenkor testünkben hordozzuk, hogy Jézus élete is láthatóvá legyen testünkben” (2Kor 4,10). Krisztus a Szentlélek által válik jelenvalóvá számunkra is: „...és ahol az Úr Lelke, ott a szabadság. Mi pedig... mindnyájan, ugyanarra a képre formálódunk át az Úr Lelke által dicsőségről dicsőségre.” (2Kor 3,17–18) Így tesz minket Atyánk hasonlónak Fia képéhez (lásd Róm 8,29). Akik már megtalálták a Messiást, és hisznek az Isten Fiában, nagy dolgokat is láthatnak: „... meglátjátok a megnyílt eget és az Isten angyalait, amint felszállnak, és leszállnak az Emberfiára.” (Jn 1,51; lásd 1Móz 28,12) Meghallják az Úr kijelentését is: „Az Atya szereti a Fiút, és kezébe adott mindent. Aki hisz a Fiúban, annak örök élete van...” (Jn 3,35–36) Luther szerint: „Krisztus nem tesz egyebet, csak evangéliumot hirdet, hogy hinni kelljen benne, ha valaki örök életet akar. Az Atya tanúságtévője ő, s igéje bizonyoságtévés Isten kegyes szándékáról, mellyel az embert bűn, halál és ördög hatalmából megváltva üdvözíteni akarja.” János hallhatta a felmagasztalt Krisztus, a hű tanú kinyilatkoztatását a mennyből: „Íme, eljön a felhőkön, és meglátja minden szem...” S az örök Vagyok önkijelentését: „Én vagyok az Alfa és az Omega – így szól az Úr Isten, aki van, és aki volt, és aki eljövendő: a Mindenható.” (Jel 1,7,8) Az Úr Jézus e földön elhangzott önkijelentését mi is meghallhatjuk: „Én vagyok a világ világhozottága.” (Jn 8,12) Mivel a testté lett örök Ige az emberek világhozottága, és őbenne élet volt, így akik őt már befogadták, Isten gyermekeivé lettek (lásd Jn 1,4,12). Az egyházi év e most záruló karácsonyi ünnepekörének örömhíre ez: azért jött Jézus, „hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn 3,16). Isten gyermekei az ő áldásának is örökösei. Jézusban: „Ragyogtassa rád orcáját az Úr, és könyörüljön rajtad!” Ő megígérte: „én megáldom őket” (4Móz 6,25,27), ezért kérd: „Áldjon meg téged az Isten / A Sionról kegyel-mesen...” (EÉ 46,3)

■ GARAI ANDRÁS

NAPPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

Csonttollú

Ez a madár a magas északon, Skandinávia és Oroszország legészakibb tájain, a tajga nagy fenyveseiben fészkel. Tipikus inváziós madár: egyes években – valószínűleg táplálékhiány miatt – óriási tömegben repül dél felé, és elárasztja egész Közép-Európát.

Nagy csonttollú-inváziók voltak a múlt század ötvenes éveiben, amikor Budapesten is többzres csapatokban tűntek fel a madarak. A Népligetben és a Városligetben az ostorfák bogyoítáért, a Normafa környékén a sárga fagyöngybokrokra láttam őket, de rájártak a berkenyére és a japán akác termésére is. Bizalmas természetűek, könnyű volt megfigyelni őket.

Seregély nagyságú, zömök madarak, tollazatuk fahéjszínű, hegyes bóbítájuk és nagy fekete torokfoltjuk van. Rövid farkuk végén széles sárga szalag díszlik.

A zárt csapatban gyorsan repülő madarak seregélyekre emlékeztetnek, a fákon és levegőben egyaránt folyamatosan hallatják ciripelő, „szriiii” hangjukat.

MESÉLNEK AZ ÁLLATOK

A háló villámgyorsan átsapott, és a sok madár alatta maradt.

Majd lefagytak az ujjaink, amíg a jég hideg vízben pancsolva egyenként kiszedtük és meggyűrűztük őket. Nem nagyon ijedtek meg, sokan már tíz perc múlva újra a víznél voltak.

Amikor az ostorfákról elfogyott a bogyo, a csapatok továbbrepültek dél felé. A gyűrűsökről sok visszajelzés érkezett. Kiderült, hogy Francia-, Olasz-

A nagy inváziók idején sok csonttollú gyűrűzték meg Budapesten. Ebben különösen Csóka bácsi, a madártani intézet külső munkatársa jeleskedett. Néhányszor elkísértem, és segítettem neki. Azt használta ki, hogy a csonttollúak rendkívül vízigényesek, ha tehetik, sűrűn isznak, kemény hidegben az ágakon a havat csipegetik.

Csóka bácsi az egyik ligeti vízcspánál állította fel a nagy hálót. A kioldószinórját meghúzza egy erős rugó rántotta át és borította a kis tócsánál tolongó madarakra. Több száz csonttollú ült a fán, és amikor a víz csobogni kezdett, már ereszkedtek is lefelé, szinte lefolytak a fa ágairól. Csóka bácsi megvárta, amíg már valamennyien a víznél voltak, aztán meghúzta a kioldószinór.

és Görögorszáig eljutottak, sőt egyesek Tunéziába is átrepültek.

Az idei télen decemberben láttam az első kisebb csapatokat, de lehet, hogy még sokan követik őket. Ha figyeltek, talán ti is találkoztok velük. Az ostorfák kis barna bogyoírták a települések belső területeit is felkeresik.

■ SCHMIDT EGON

Kérdések

1. Honnan ered a madár furcsa neve?
2. Mit gondolsz, miből építik a fészkeiket?
3. Vajon hány fiókát nevelnek?

Válaszok: 1. a másodrendű evezőtől, 2. szárazanyag hiány miatt, 3. a vízszint emelkedés miatt.

Jézus csodatételei

▶ Most induló sorozatunkban Jézus csodatételei közül elevenítünk fel ötöt. Mindegyik részhez tartozik egy-egy feladat is. Ezek helyes megfjtéseit küldjétek el összegyűjtve a sorozat végén szerkesztőségünk címére (Evangelikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.)! A borítékra írjátok rá: Gyermekvár.

GYERMEKVÁR

1.

Jézus első csodáját egy lakodalomban tette Kána városában. Mária egyik rokona házasodott, és Mária is ott volt a menyegzőn. Jézust is meghívták a tanítványaival együtt.

Miközben a násznép mulatott, a vendéglátókkal nagy szegény esett meg: elfogyott a boruk. Ezt akkor még nem sokan tudták, de Máriához eljutott a hír. Odasietett Jézushoz, és elmondta neki, mit hallott:

– Elfogyott a boruk.

A fia ekkor nagyon furcsán válaszolt: – Vajon ez rám tartozik? Vagy rád? Nem jött még el az én óram.

Mária nem is igen értette, hogy mit mond Jézus. Egyet azonban megértett: anyai szíve: a fia segíteni fog. Ezért így szólt a szolgálkhoz:

– Bármit mond nektek, tegyétek meg!

Jól sejtette: Jézus hamarosan csodát tett! A bejáratnál volt hat köveder, amelyekbe egyenként két vagy három métréta fért. Az ezekben tárolt vízzel mosták le magukról az út porát a házhoz érkezők.

– Töltsétek meg a vedreket vízzel! – mondta Jézus a szolgálknak.

Miután a szolgálk ezt megtették, Jézus azt kérte tőlük, hogy merítsenek belőlük, és vigyenek a násznagynak.

Mire eljutott a násznagynak, a víz borrá változott. Ő persze minderről semmit sem tudott. Megkóstolta a serlegébe öntött italt, majd magához hívta a völegényt.

– Minden ember először a jó bort teszi az asztalra, és amikor már megittasodtak a vendégek, csak akkor kínálja a rosszabb minőségű innivalót. Te pedig pont fordítva csinálod?! Ez volt Jézus első csodája. A tanítványai, akik tudtak arról, ami történt, hittek benne.

Végezzétek el a kis korsókon látható számtani műveleteket! A kapott eredményeket húzzátok ki a nagy kövedren található számlából! A hálóban egyetlen több szám van. Ez a szám mutatja az átváltást a liter és a métréta között, vagyis ennyi liter egy métréta. Ezt a számot küldjétek be!

24	33	41	8	32
12	4	17	50	43
20	16	2	48	15
18	40	21	36	27
25	5	6	7	22
37	10	3	42	30

Arithmetic problems on jugs: 8-4, 28:7, 72-67, 54-37, 45:3, 29-5, 6-3, 34-12, 36:6, 5-4, 7+5, 6-8, 57-14, 32:4, 16+5, 18+23, 26-1, 64-14, 68-35, 41-25, 27:9, 56:28, 27+15, 54-27, 20+17, 45-15, 5-2, 6-6, 49:7.

Vidéki pályaudvaron kérdezi egy ember a vasutastól:

– Mondja, mikor megy a következő vonat Budapest felé?

– A gyorsvonat öt perc múlva érkezik, a személyvonat pedig másfél óra múlva. Én mégis azt tanácsolnám, hogy a személyvel menjen.

– Miért? Az lassabb, és később is jön!

– De a gyorsvonat nem áll meg itt.

HUMORZSÁK

– Ki az abszolút lassú?
– Aki a csigát stoppolja.

Két szállítómunkás egy hatalmas zongorát cipel fel a tizedik emeletre. A lift nem működik. Mikor már a kilencediken vannak, megszólal az egyik:

– Te Józsi, van egy jó meg egy rossz hírem. Melyiket mondjam előbb?

– Na, mondd a jót!

– Már a kilencediken vagyunk.

– És mi a rossz?

– Az, hogy egy másik házba kellett volna szállítani a zongorát.

Hiteles mintával nevelni

Beszélgetés Ács Györgynével, a Péterfy-díj 2012. évi kitüntetettjével

► **A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Presbitériuma 2012-ben a Péterfy Sándor-díjat Ács Györgynének, a győri Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ vezető óvónőjének ítélte. A kitüntetés apropóján beszélgettünk vele életéről, hivatásáról.**

– Tudomásom szerint több szállal kötődik a győri Öregtemplomhoz és környezetéhez.

– Ebben az évben pontosan ötven éve lesz, hogy az Insula Lutherana, a győri evangélikus sziget a színtere az életemnek. Ekkor lett édesapám – Plachy Lajos – győri lelkész. Mai iskolánk elődjében folytattam Tatán megkezdett tanulmányaimat. Az Öregtemplomban konfirmáltam jelenlegi igazgatómmal, Hallgatóné Hajnal Judittal együtt. Itt kötöttem házasságot is, és itt keresztelte édesapám a gyermekemet. Ebben az udvarban nőttem fel, innen kísértem szüleimet utolsó útjukra.

Ide járok most már tizenhat éve mindennap a több mint húsz éve nyílt evangélikus óvodába dolgozni, és – emberi számítás szerint – negyven év pedagógusi szolgálat után itt is fogom befejezni aktív óvónői pályafutásomat.

– Úgy tudom, az óvónőképzt kitüntetéssel végezte el. Milyen belső indíttatásból választotta ezt a pályát?

– Nem volt „romantikus” indíttatású a pályaválasztásom, nem mondhatom, hogy mindig óvónőnek készültem, nem mondhatom, hogy hasonló példa állt előttem a családban. Egyszerűen egy álmos vasárnap délután született, bátorralan elhatározás volt, hogy az óvónőképztbe jelentkeztem. Itt azonban olyan szeretettel fogadtak az oktatóim, különösen csoportvezető zenetanárom, Kovács Sándor, hogy ettől szárnyakat kaptam, és egyre jobban ráéreztem, mekkora jelentősége van a kisgyermeknek az életünkben.

– És a választott pálya nem okozott csalódást...

– Szerencsém volt, hiszen az előző – egyben az első – munkahelyemen is minden támogatást megkaptam törekvéseimhez. Kiváló vezetőm volt, aki nyitott gondolkodásával, felelős magatartásával és gondos figyelemmel, lehetőségek biztosításával kísérté tevékenységemet. Tisztában volt keresztyén értékrendemmel, és soha nem akadályozott abban, hogy ennek megfelelően végezzem a munkámat.

Nehéz volt onnan az elszakadás. Nem is sikerült elsőre, bár amikor először hívtak az evangélikus oktatási központ óvodájába, komoly lelkiismereti kérdés volt számomra eldönteni, hogy igent vagy nemet mondjak-e. De az akkori munkahelyem bajban volt, szükség volt ott a segítségemre. Bizony könnyesre sikerült a visszautasítás...

Pár évvel később aztán ismét hívtak az evangélikus óvoda megüresedett óvodavezetői helyére. Ekkor már nem tudtam és nem is akartam nemet mondani. Ennyire tartoztam szüleimnek is, akik nem kis

csalódással, bár megértéssel fogadták korábbi döntésemet.

– 1997 óta vezetője a győri evangélikus óvodának. Ezekben az években gyarapodott, bővült az intézmény, mára komoly elismerést szerzett nemcsak az egyházon belül, de a városban is. Évente jóval több gyermek jelentkezik ide, mint ahányat fel tudnak venni. Milyen tervekkel kezdte meg munkáját annak idején az óvodában?

– Azon a nyáron számomra minden az új munkahelyről szólt. Vajon milyen kollégák várnak? Hogyan kell jó egyházi, evangélikus óvodát működtetni, mit kell változtatnom addigra már kialakult gyakorlatom? Mit várnak tőlem? Képes leszek-e megfelelni saját és környezetem elvárásainak? Tudom-e hitelesen élni a mindennapokat úgy, hogy egy vagyok az óvónők közül, ugyanolyan napi problémákkal, sokszor nehéz nevelési helyzetek sokaságával? – ezek a kérdések foglalkoztattak.

A gyermek tisztelete, okos szeretete, elfogadása már akkoriban alapvető elvárásaim közé tartozott, mind önmagammal, mind pedig leendő kollégáimmal szemben. A jó légkör megteremtése a gyermek- és felnőttközösség számára, a közös munkálkodás egymásért az első lépések közé tartozott. Meg kellett ezenkívül találni azokat az elveket, azt a foglalkoztatási módot, szervezeti kereteket, napi időbeosztást, melyek alapján a mindennapi együttélés gyümölcsöző, gördülékeny, természetes és élvezetes, élményekben gazdag és hiteles lehet. Amely által e foglalkoztatási mód a fejlődés, érés természetes folyamatát észrevétlenül támogatja, a gyermekek életkori sajátosságait mindig szem előtt tartja. Divatos

kollégákkal ezt a család mintájára szerveződő, rugalmas, nyitott, befogadó és elfogadó szemléletű programot, melynek lényege röviden Pál apostol szavaival így foglalható össze: „Minden szabad nekem, de nem minden használnál”, minden szabad nekem, de nem minden épít.

Életünk bizalomláncolatra épül. Bizalomra elsősorban abban, hogy a fejlődés titokzatos, az érés nem befolyásolható, azt magasabb erők irányítják, de a támogatás a mi dolgunk. Bizalom abban, hogy a lehetőleg nagyobb nevelő ebben az életkorban a hiteles minta. Bizalom abban, hogy nem vagyunk egyedül. Bizalom abban, hogy ha egész nap jókat játszunk, mindennap mesét hallgatunk szép magyar nyelven, sokat énekelünk, igyekezzünk egymásra tekintettel lenni, és ezt soha nem parancsszóra, hanem a derűs és megértő, biztosságot nyújtó óvó néni kínálta mintát követve tesszük, akkor mindezek által a kisgyermek elégséges útravalót kapnak a tarisznyájukba életük elkövetkező feladataihoz...

Nem utolsósorban pedig bizalom abban, hogy minderről meg tudjuk győzni azokat is, akik felelősek az intézmény működéséért. Hálával tartozom ezért a bizalomért korábbi igazgatómnak, Jancsó Kálmánnak és a fenntartó Győri Evangélikus Egyházközségnek. Bizalmat kaptunk a szülőktől is. Öröm látni, hogy kezdeti szorongásuk hamarosan miként oldódott fel, és hogy mennyien keresnek minket. Munkánk legfontosabb e világi minősítői ők és a gyermekek. Együttműködésük biztos jele annak, hogy jó úton haladunk.

Szeretném, ha minél több, intézményünkkel kapcsolatban álló család – az itt folyó befogadó keresztyén élet hatására – akár nálunk, akár saját vállalási közösségében rátalálna a gyülekezeti élet megtartó erejére.

– Az évek során végzett eredményes munkája gyümölcsként kivívta kollégái, a szülők, gyermekek tiszteletét, szeretetét. Szakmai tudását messzemenően elismerik. Személyes példamutatása, élete tiszteletet ébreszt nemcsak közvetlen környezetében, hanem az ország evangélikus intézményeiben dolgozó kollégák körében is. Hogyan fogadta a rangos elismerést?

– A Péterfy-díj óriási és váratlan meglepetés volt. Nagy megtiszteltetésként és a Győrben folyó, kollégáim által hosszú évek óta végzett, kiegyensúlyozott, évről évre gazdagodó nevelőmunka, a keresztyén kisgyermeknevelés terén tanúsított áldozatos és hiteles szolgálat elismeréseként tekintek rá.

Különös, kedves és megkapó élmény volt a díjtadó estén – melyet vezetőársaim szeretetközösségében Révfülöpön töltöttem –, hogy hittanmunkaközösségünk vezetője, Hujber Istvánné egyszer csak betoppant a késői órák. Egy tréfás mesét hozott ajándékba nekünk, melyet nagy izgalommal, óriási gyakorlattal, ízes magyar nyelven adott elő mindenki gyönyörűségére és nem kis büszkeségemre.

Köszönöm minden közbenjárónak ezt az estét és az elismerést!

■ JH

Világba vésődő nyomok

Jelenits István előadása a Pesti Nyolc bibliaiskolájában

► **A Pesti Nyolc – a budapesti belső kerületek evangélikus gyülekezetei – által első alkalommal tavaly ősszel–télen megszervezett bibliaiskola záróalkalmának vendég előadója Jelenits István, a nemrégiben nyolcvanadik születésnapját ünneplő piarista szerzetes, teológus, író, tanár volt. A december 11-i alkalmon Koczor Tamás evangélikus lelkész köszöntötte a tavaly Corvin-lánccal kitüntetett – sokak által nem csak ránk hagyományozott szellemi kincsei miatt szeretett – szaktekintélyt. Alábbi összefoglalónkkal ajánljuk tisztelt olvasóink figyelmébe a február 5-én újrainduló sorozatot.**

Eljött-e Isten a világba? – szöveg a tanár úrnak címzett kérdés, melyre igen bőséges és – a piaristákra jellemző – derűt sem nélkülöző válasz ér-

víziók kamerái előtt nyilatkozhatott volna, vagy vonatokra, repülőgépekre szállhatott volna, és rövid élete alatt is fölkereshette volna a világ kü-

ROMÁN PÉTER FELVÉTELE

kezett másfél órában. Az igen tágan értelmezhető kérdéskört Jelenits István további kérdésekkel egészítette ki mindenféle papír nélkül tartott szabadelőadásában: „Ebben a kérdésben van egy burkolt, ki nem mondott kijelentés is elrejtve: hogy nem nagyon látszik meg a világon, hogy Isten eljött. Ha pedig eljött, akkor felmerülhet, miért nem nagyobb erővel avatkozott bele a világ sorsába.”

Jellemző a tanár úr gondolatmenetére a játékosság, ugyanakkor valamilyen leplezetlen őszinteség is: nem kívánja a keresztyéniséget történelmi terheitől megszabadítani, nem állítja, hogy az egyház tökéletesen végzi szolgálatát, túlzott optimizmus sem jellemzi az emberiség lelki fejlődését illetően, mégis nagyon pozitív, életigenlő, az életet esztendőben, esetlegességében is szerető emberként nyilvánul meg. Ahogy tőle megszokhattuk, sem retorikai fogások, sem semmiféle pátosz vagy nagy szavak nem jellemzik beszédét, ereje a kifejezés egyszerűségére való törekvésben, a közérthetőségben és közvetlenségben áll.

A kifejezés pontossága mégis sokszor igen hatásos, és mintegy tudatosítja a hallgatóban a mondandó mélységét: „Az egyetlen Isten egyszer, egyetlen gesztussal testesült meg, és lépett közénk.” Ennek a közénk lépésnek a nyomait kutatta és világította meg Jelenits István ezen az estén.

Reflektálva a 21. századiságra, parodizálva kissé az Isten-ember viszonyhoz való emberies-kicsinyes hozzáállást vetette fel Jelenits István a következőket: „Talan azt ajánlottuk volna Istennek, hogy ha a világba akar jönni, erre alkalmasabb időt válasszon, amikor mondjuk az Isten Fia talált volna olyan hírközlő eszközöket, amelyeket mi már ismerünk és mindennap használunk: rádióbeszédet tarthatott volna, a tele-

lőnböző központjait, megszólíthatott volna nemcsak egy népet, hanem a világnak akár minden fontosabb népét és kultúráját is.”

Izgalmasnak mondható ez a mindegyféle dogmatikát mellőző, képzeletre hagyatkozó elmélkedés, a „talán másképp is történhetett volna”. Az „Isten tékozlón bánt az idővel, míg Jézus velünk volt” kijelentés is szokatlanul mondható egy gyakorló pap szájából. Hasonlóan izgalmas – bár nem oly szívdörpítő – a rosszal való szembenézés felvállalása is. „Isten nem akart könnyű, a kockázatoktól, fájdalomtól mentes világot teremteni, pedig megtehette volna” – állította Jelenits István.

A gonoszt olyan sárkányként ábrázolta a hallgatóságnak, amelynek ha levágják is az egyik fejét, rögtön kettő nő helyette. Mégis, ez a világot megosztó, sanyargató dualizmus az, amelyből a szeretet mélysége is levezethető. „Ha a megváltás nyomán a rossz eltűnt volna, könnyű volna szeretni egymást” – mondta a tanár úr.

A keresztyénység világformáló erejét kisebb történelmi túsával illusztrálta: a Római Birodalomban megszületett diakóniai szolgálattól a középkor kultúraörvő és -teremtő szerzetességén át egészen az újkori tálmányokig jutott el gondolatmenetében. „Valamit megtanult a világ a keresztyénységtől, amit nem feledhet el” – szövegte le.

Ami a keresztyén örökséget illeti, Jelenits István magát az ígét emelte ki: „Jézus szavai ránk maradtak, meg nem fogyatkozó erővel, friss üzenetként jelennek meg életünkben, mint-ha tegnap mondták volna őket, ma is ugyanúgy érvényesek.”

Előadásának berekesztésében nem adott különösebb feloldást, nem ígért könnyebbséget, ellenben küzdelmet annál inkább – a tőle megszokott, kerek okulásér somolygással.

■ KINYIK ANITA

HIRDETÉS

A Pesti Nyolc bibliaiskolájának második félévi nyitó előadásán, február 5-én, kedden 19.30-kor a józsefvárosi gyülekezet lesz a vendéglátó; a helyszín az országos iroda utcáról nyíló terme (1085 Budapest, Üllői út 24.). Dr. Béres Tamás, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Rendszeres Teológiai Tanszékének docense *A rejtőzködő Isten* címmel tart előadást.

FOTO: JANCSON KÁLMÁNÉ

módszerek oltárán nem áldozza fel. A szülői és pedagógusi ambíciókat helyes mederbe tereli.

Mindezeket végiggondolva kerestem óvodai nevelési programot, és találtam rá az *Óvodai nevelési játékkal, mesével* című programra, melynek elméleti és módszertani kidolgozója egykori, mélyen tisztelt tanárom, Zilahi Józsefné.

Nagyon fontos volt számomra, hogy nevelési programunk keresztyén elveken nyugodjon, és a legkiválóbb magyar nevelési hagyományokra épüljön. Ezért választottuk a

HIRDETÉS

Az Evangelikus.hu videóit ajánljuk

A www.evangelikus.hu, egyházunk internetes portálja számos új videofilmel gazdagodott az utóbbi időben. Ezeket szeretnénk olvasóink figyelmébe ajánlani.

Boldog új Élet! – Óriási bulira készültek, de egy gázrobbanás rázza meg a házat. Egy asszony meghalt, a többiek súlyos sérülésekkel kórházba kerültek. **Zekurics Jolán** életében ezután nem egy boldog új év, hanem egy boldog új élet következett. „Nyomorúságomban az Úrhoz kiáltottam, segítségért kiáltottam Istenemhez. Meghallotta hangomat templomában, kiáltásom a fülébe jutott.” (Zsolt 18,7) Videó: Zákeus Médiacentrum, operatőr: Győri András Timótheus.

<http://www.evangelikus.hu/cikk/boldog-%C3%BAj-%C3%A9let>

Fecskefészek épül Pestszentlőrincen: <http://youtu.be/gQmIltHqmYU>

Játék – nem játék!: http://youtu.be/6K7AXuX_RA

Légy csendben, hogy meglásd a Fényt!: <http://youtu.be/815eVQvtLJY>

Istentiszteleti rend • 2013. január 20.

Vízkereszt ünnepe után utolsó vasárnap. Liturgikus szín: fehér.

Lekció: 2Pt 1,16–21; 2Móz 3,1–14. Textus: Jn 12,36–43. Énekek: 358., 338.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. Bencéné Szabó Márta; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. 9. (úrv.); **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztojancovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv., összegyűlekezés napja) Gulácsiné Fabulya Hilda; du. 2. szlovák nap; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. Solyvár Péter Tamás; **Káposztásmegyér, Közösségi Ház, Lóverseny tér 6.** du. 4. (missziói alkalom) Solyvár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv., liturgikus istentisztelet) Cselovszky Ferenc; de. 11. (úrv.) dr. Korzenszky Richárd; du. 6. (Bach: karácsonyi kantáták 4–6) Smidéliusz Gábor; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (angol nyelvű, úrv.) Scott Ryll; de. 11. (úrv.) Pelikán András; du. 6. (ökumenikus imaheti megnyitó istentisztelet) dr. Erdő Péter, Steinbach József; **Józsefváros, VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. (úrv.) Románné Bolba Márta; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Románné Bolba Márta; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) Gáncs Tamás; de. fél 11. (úrv., zenés) Gáncs Tamás; du. 6. (vespera) Schulek Mátyás; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. Missura Tibor; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) dr. Agod Anett; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. negyed 12. Keczkó Pál; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zuglói, XIV., Lócsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Frenyó V. László; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Rózsavéglő u. 46.** de. fél 11. Halász Alexandra; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Halász Alexandra; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Nagyné Szeker Éva; **Rákoscsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Kovács Áron; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Kovács Áron; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kosuth tér 3.** de. 10. Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Soroksár, Otthon Közösségi Ház, Szt. Péter u. 112.** du. 4. Győri János Sámuelné; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. (úrv.) dr. Lackner Pál. *Összeállította: BALLA MÁRIA*

Szilveszteri csoda: Döbrögi megjavult

Legalábbis Kiskőrösön így alakult: megjavult a zsarnok földesúr a *Lúdas Matyi* előadásának végére. A történet ismerjük: „Háromszor veri ezt kenden Lúdas Matyi vissza!” A kiskőrösi Szilveszter Színjátszó Kör tagjai azonban egy kicsit ártították a darabot.

Petőfi szülővárosában több egyházközségi és iskolai színjátszó csoport is működik, ezek tagjaiból áll össze minden évben az a csapat, amely december 31-én – és az utána következő napokban – egy-egy klasszikus, vídám irodalmi művet varázsol színpadra. A szervező, *Supka Éva* a helyi katolikus egyházközség tagja, emellett számos evangélikus eseményen is konferál, szaval vagy énekel.

Hogy a keresztény gondolat kidomborodjék, kézenfekvő volt, hogy a műnek ebben a verziójában a három „levonás”, azaz megveretés után Döb-

rögi úr meg fog javulni. És valóban: az utolsó elpáholás után kiállt a „vásár népe” elé, és kinyilatkoztatta, hogy ez-

után csak annyi adót fog szedni, amennyi szükséges, nem többet...

■ IFJ. KÁPOSZTA LAJOS *felvételei*

HIRDETÉS

Kirchentag 2013 – Hamburg

A 34. német protestáns egyházi napokat (Kirchentag) 2013. május 1–5. között rendezik meg Hamburgban. A korábbi évektől eltérően a helyek *korlátlan számban* állnak rendelkezésre. A részvételi díj kelet-közép-európai résztvevőknek 24 euró. Az utat mindenki maga szervezi, de egyházunk részleges útiköltség-támogatást tud adni a kérelmezőknek.

Idén mindenkinek önállóan kell jelentkeznie interneten keresztül, ahonnan letölthető a jelentkezési formanyomtatvány nemzetközi vendégeknél (*für internationale Gäste*). Fontos, hogy ezen a nyomtatványon jelentkezzenek a magyar résztvevők is. Elérhető: <http://www.kirchentag.de/be-involved/registration/registration-select.html>.

Kérjük, hogy a *Tickets* feliratnál a *Förderkarte* címszót jelöljék be. A szállásnál (*Unterbringung*) vagy privát, vagy közösségi (tornaterem) szállást érdemes bejelölni, ezért nekünk nem kell fizetni, de a közleménybe írják be német vagy angol nyelven: *kérjük a szállásdíjat elengedni*.

A nyomtatvány kitöltésére vonatkozó további tanácsokat az *Evangelikus.hu* honlapon megtalálják. Aki nem boldogul az on-line jelentkezéssel, annak egyházunk ökumenikus és külügyi osztályának munkatársai előzetes időpont-egyeztetés után szívesen segítenek. Elérhetők a kulgy@lutheran.hu e-mail címen vagy a 20/620-3751 és a 20/824-9703 flottás számokon.

Jelentkezési határidő szállás igénylése esetén: 2013. február 15. További információ a www.kirchentag.de/dabei-sein.html honlapon található.

HIRDETÉS

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Olvassa az Evangelikus Élet digitális változatát!
Válogasson az első magyar platformfüggetlen online újságstand kínálatából, olvasson számítógépen, táblagépen vagy okostelefonon!

www.digitalstand.hu
Csatlakozzon hozzánk a Facebookon is!

HIRDETÉS

Álláshirdetés

A pestszentlőrinci Fecskefészek Evangélikus Óvoda *óvónőket és dajkákat* keres.

A Sztéhló Gábor Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium Fecskefészek egycsoportos óvodája (1185 Budapest, Hámán Katalin utca 39.) 2013. szeptember 1-jével háromcsoportossá bővül. Új építésű, modern óvodánkba keresünk gyakorlott, keresztény elkötelezettségű óvónőket és dajkákat.

Lelkészi ajánlás, evangélikus gyülekezeti tagság előny, de nem feltétel. Várjuk óvodapedagógusi, illetve dajka képzettséggel rendelkező munkatársak jelentkezését. Belépés egy óvónő számára azonnal, a többi esetében augusztus 20-ával. Jelentkezés és információ: sztehlolitkarsag@gmail.com.

HIRDETÉS

A *Bódás János összes versei* című könyv korlátozott példányszámban még kapható. A néhai református lelkész kötete megrendelhető az Aranypegazus Könyvkiadó címen (1029 Budapest, Huba vezér u. 14.), e-mailben (bj22222@t-online.hu) vagy az 1/376-9295-ös telefonszámon. A könyv ára 3800 Ft + postaköltség.

Hamissá lett hírek

Január elején érdekes hír járta be a világsajtót: a Wikipédia on-line enciklopédia oldalán egy olyan háború leírását találták meg, amely valójában nem is történt meg. A szócikk szerint 1640–1641-ben a portugálok az indiai Maratha Birodalom ellen vívtak rövid háborút, és ezek a hivatalos hadüzenet nélküli események végül Bicholim-konfliktus néven vonultak be a történelembe.

Illetve a Wikipédia révén az áltörténelemben. Ugyanis amint – öt évvel és öt hónappal a szócikk létrehozása után – kiderült, a rendkívül összeszedetten és alaposan megírt anyag teljesen egészségesen fantazmagória. Mégpedig annyira jól sikerült kitaláció, hogy a Wikipédia legjobbának járó „good article” jelölését is megkapta, amely va-

kínai város polgármestereként tüntette fel. A nyertes azonban Gaius Flavius Antoninus fiktív szócikke lett nyolc évvel és egy hónappal: a nem létező személy Julius Caesar egyik merénylője volt – kitalálói szerint.

Az ilyen esetek száma elhanyagolható a Wikipédia teljes állományához képest, ugyanakkor újra és újra felveti azt a problémát, hogy vajon mennyire lehet megbízni az interneten található, közösség által szerkesztett információkban.

Régebben az információkat képzett „kapuőrök” védték. A könyvki-

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

mélyes érintettsége miatt nagyobb hitelt is tulajdonítanak ezeknek az állításoknak, noha sok esetben a döbbenet szülte bejegyzések erősen túlzóak.

Amanda Zamora, a Nieman Lab munkatársa szerint (www.niemanlab.org/2012/12/from-real-time-to

lójában csak a teljes szócikkállomány kis hányadának jut osztályrészül.

A Bicholim-konfliktus hamis voltára egy ShelfSkewed becenevű „Wikipédia-nyomozó” hívta fel a figyelmet, és jelölte törlésre a szócikket tavaly december 29-én, miután próbáképpen ellenőrizte a forrásait. Ekkor derült ki, hogy az említett Wikipédia-szócikk hoax, azaz minden valóság alapot nélkülöző írás, ugyanis a fő forrásként említett könyv, Mark Thompson *Mistrust Between States* című kötete (Oxford University Press, London, 1996) szintén teljesen légből kapott adat. A szócikket azóta törölték is.

A Wikipédia történetében ez az eset a hetedik legtovább létezett hamis szócikk. A http://en.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:List_of_hoaxes_on_Wikipedia oldalon található listában még jó pár hoax szerepel. Például a második leghosszabb időt megélt koholmány Chen Fang harvardi egyetemista nevéhez fűződik, aki éppen a Wikipédia hiányosságaira akarta felhívni a figyelmet azzal, hogy magát egy

dás és a sajtó feladata nemcsak az információk elérhetővé tétele volt, hanem nekik kellett gondoskodniuk arról is, hogy ezek hitelesek és teljesek legyenek. Az internet elközösgiesedése azonban azzal járt, hogy ez a szerepkör szétfoslott, és az adatok ellenőrzéséért-javításáért felelős személyek és intézmények lemaradtak a különféle azonnali üzenetmegosztó szolgáltatásokat használókkal vívott versenyben. Túl gyorsan érkeznek a hírek.

Éppen ez jelenti a mai média egyik rákfénycímét: az ádáz hírvettségben a gyorsaság számít, az adatok ellenőrzésére ezért nemigen jut már idő. Az okostelefonokkal járkáló emberek egyszemélyes hírközlő rendszerré váltak, az általuk látottakból vagy a velük történekből pillanatok alatt Twitter-vagy Facebook-bejegyzés lesz. Az olvasók ráadásul a híreket feltöltők sze-

slow-social/) éppen itt lenne az ideje a lassításnak. Az amerikai elnökválasztás eredménye vagy egy természeti katasztrófa értelemszerűen megkívánja az azonnali tájékoztatást, de a kisebb jelentőségű témák esetén érdemes lenne mélyebb, elemzőbb anyagokat összeállítani vagy akár olyan összegző felületeket kialakítani, amelyek egy nagyobb lélegzetvételrel lehet csak áttekinteni, és ezzel az olvasó mentesül attól a kényszerűtől, hogy folyamatosan kövesse a híradásokat.

2013 még inkább az okostelefonok és mindig mindenhol elérhető információk éve lesz. Magunknak kell magunkat rászoktatni arra, hogy ne csak rohanást fogyasszunk a híreket, mert a minőségi újságírás és tartalomkészítés igényli, hogy „minőségi időt” töltsünk a befogadásukkal is.

■ N. B.

Folyóirat-ajánló

Megjelent a Credo evangélikus folyóirat 2012/3–4. száma

A tartalomról:

A mai reformáció címmel olvasható a lap egyik szerkesztőbizottsági tagjának, Fábri György északi egyházkerületi felügyelőnek az írása.

Isten szeretetének ünnepe – Németh Pálnak, a Mohács–Magyarbóly–Siklói Társult Evangélikus Egyházközség lelkészének az írása a lapszám lelki útravalója.

Mária a II. vatikáni zsinat tanításában – Az *Isten műhelye* rovatban jelent meg Puskás Attila római katolikus papnak, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem professzorának a tanulmánya.

Mária a mai evangélikus teológiában – Reuss András, az Evangé-

A Regnum Marianum eszméje és a protestánsok a Horthy-korszakban címmel olvasható Giczi Zsoltnak, a Szegedi Tudományegyetem adjunktusának tanulmánya.

Retorika és szerkezet Bach Magnificatjában – Kottákkal gazdagon illusztrált elemzés Kamp Salamon egyetemi docensnek, a Lutheránia ének- és zenekar karnagyának tollából.

A Mária-paradoxon – Szűz Mária metaforikus és metonimikus megjelenése a magyar irodalom néhány alkotásában címmel olvasható Valaczka András irodalomtörténész tanulmánya a Szóirodalom rovatban.

„Macula non est in te” –

Az Úr szolgálóleányától Magyarország Nagyasszonyáig: Mária-oszlopok Magyarországon – A *Tárgy-Kultúra* című rovat első cikként Zászkaliczky Zsuzsanna művészettörténésznek, a Credo főszerkesztőjének fotókkal illusztrált tanulmányát közli a lap.

Mária-ábrázolások a magyarországi evangélikus templomokban – Harmati Béla László művészettörténésznek, az Evangélikus Országos Múzeum igazgatójának összefoglalása a *Tárgy-Kultúra* rovat másik írása.

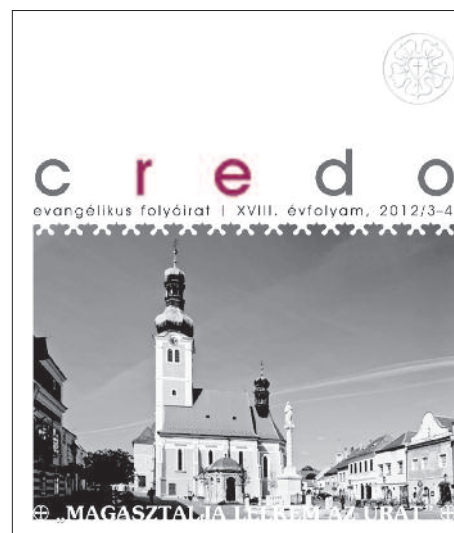
Az *Idézőjel* rovatban Molnár

Krisztina Rita és Kertész Eszter versei adnak lelki útravalót.

Négy tézis a vallásszabadságról – Helmut David Baer, a texasi evangélikus egyetem professzora egy évvel ezelőtt jelentetett meg nagy vitát kavarázó esszét e címmel. A *Credo* négy hozzászólást közöl a *Modus vivendi* rovatban.

Fantázia, meggyőződés és hit – Halász Béla anatómus, akadémikus, a Semmelweis Egyetem professzor emeritusa tavaly októberben előadást tartott a száz évvel ezelőtt született Szentágothai János orvos akadémikusról. A Deák téri gyülekezet nagytermében elhangzott előadás szövege olvasható a *Teremtett világ* rovatban.

Credo evangélikus folyóirat – 2012/3–4. szám. Főszerkesztő: Zászkaliczky Zsuzsanna. Luther Kiadó, Budapest. Ára: 580 forint. A Digitalstand.hu oldalon megvásárolva egy lapszám ára 320 forint.

likus Hittudományi Egyetem professzor emeritusa e szavakkal vezeti be írását: „Az evangélikus teológia és az evangélikus keresztyén ember nem azért foglalkozik Máriával, mert a római katolikusok és a keleti keresztyénség is ezt teszi. Nem azért, mert ők úgy foglalkoznak vele, ahogyan. Egyetlen oka, kényszerítő oka a Máriával való foglalkozásunknak csak az lehet, hogy az evangéliumok szerint a Megváltó Jézus Krisztus anyja a názáreti Mária volt.”

Uralkodónak szánt tükör – Fabiny Tibor, a Magyarországi Luther Szövetség elnöke tanulmányában *Luther Magnificat-kommentárját* elemzi.

A katolikus restauráció korának Mária-képe – Barna Gábor, a Szegedi Tudományegyetem professzora cikkében többek között a Mária-tiszteletről és annak sajátos vonásairól – a török- és protestánsellenességről –, valamint a magyar szentekről, a Regnum Marianumról és a népi vallásszabadságról ír.

HIRDETÉS

Felvétel és tájékoztató a Deák téri gimnáziumban

A Deák Téri Evangélikus Gimnázium (1052 Budapest, Sütő u. 1.) felvételt hirdet nyolcosztályos és négyosztályos tagozatára a 2013/2014-es tanévre olyan, jelenleg 4., illetve 8. osztályos keresztyén – elsősorban evangélikus – tanulók számára, akiknek mind a magatartásuk, mind a tanulmányi eredményük jó. Kollégiumi elhelyezést tudunk biztosítani. A jelentkezési lapot és mellékleteit február 11-ig kérjük eljuttatni az iskolába, lehetőleg személyesen.

A jelentkezéssel kapcsolatos információk elérhetők az iskola honlapján (www.deakteri.hu), vagy a felvételi eljárásért felelős igazgatóhelyettestől, Victor Mónikától kérhetők.

A 2013/2014-es tanévre felvételizni szándékozó diákok és szüleik számára február 1-jén, pénteken 16 órakor megismételjük a 2012 szeptemberében már egyszer megtartott *felvételi tájékoztatót*. Ezen az alkalmon az intézmény igazgatója számol be a szülőknek iskolánk működéséről, hagyományairól és a felvételi rendszerről, a gyerekek pedig diákjaink segítségével ismerhetik meg az iskolát. Szeretettel várjuk az érdeklődő tanulókat szüleikkel együtt – elsősorban azokat, akik lemaradtak a szeptemberi alkalomról.

AJÁNDÉKOZZON EVANGÉLIKUS ÉLETET!

Megrendelőlap

Ezennel megrendelem az *Evangélikus Életet*

negyed évre: 3575 forintért fél évre: 7150 forintért egy évre: 14 300 forintért

Megrendelő neve és címe:

Kézbesítési név és cím:
(ajándék előfizetés esetén)

A fenti előfizetési díjak belföldre (illetve Románia és Szlovákia területén) érvényesek!

Kérjük, a szelvényt NYOMTATOTT NAGYBETŰKkel töltsé ki, és küldje vissza az alábbi címre: **Evangélikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.**

(A borítékra szíveskedjék ráírni: „Előfizetés”)

A szelvényt az 1/486-1195-ös faxszámra is elküldheti.

Kérjük, hogy esetleges kérdéseivel, az előfizetéssel kapcsolatos problémáival keresse szerkesztőségünket az 1/317-1108-as vagy a 20/824-5519-es telefonszámon. Előfizetéssel kapcsolatos e-mailjét az elofizetes@evelet.hu címre küldheti el.

Az *Evangélikus Élet* 2005–2011. évi lapszámait PDF formátumban letölthetők a www.evangelikuselet.hu címről.

HIRDETÉS

Meghívó

A nők világimnapjának előkészítő konferenciáját tartják január 26-án délelőtt 10 órától délután 4 óráig a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa (MEÖT) székházában (Budapest XI. ker., Magyar tudósok krt. 3.). Az alkalomra szeretettel hívja és várja a nőtestvéreket a MEÖT Női Bizottsága.

HIRDETÉS

Pesterzsébeti ificafé

A *pesterzsébeti ificafé* sorozat február 9-én, szombaton 18 órai kezdettel tervezi az *Evangelikus énekszerzők* CD lemezbemutatóját a gyülekezeti nagyteremben (Budapest XX. ker., Ady Endre u. 89.). A tervek szerint jelen lesznek: *Bakay Péter, Bence Imre, Győri Gábor, Huszák Zsolt, Koczor György, Koczor Tamás* és *dr. Varga Gyöngyi*. A hely biztosítása miatt előzetes bejelentkezést kérünk a 20/824-5855-es mobilszámon.

HIRDETÉS

Evangelikus műsor a Magyar Televízióban

Január 20-án, vasárnap az M1-en 9.45-kor az első magyar nyelvű újság szerkesztőjére, *Rát Mátyás* győri evangelikus lelkészre emlékezik *Keveházi László* egyháztörténész.

HÍREK, HIRDETÉSEK

HIRDETÉS

A Lepramisszió tisztújító nagygyűlése

A leprások világnapján, január 27-én ünnepi rendezvényt és tisztújító nagygyűlést tart a Lepramisszió a Budapest VIII. kerület, Salétrom u. 5. alatti református templomban. Szeretettel várják a misszió munkatársait, támogatóit és az érdeklődőket. (A helyszín megközelíthető a 4-es, 6-os villamos Rákóczi téri megállójától gyalog.)

FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!**Új nap – új kegyelem****Január 20. (vasárnap)**

Ha tehát feltámadtatok a Krisztussal, azokat keressétek, amik odafent vannak, ahol a Krisztus van, aki az Isten jobbján ül. Kol 3,1 (Zof 2,3a–b; Mt 17,1–9; 2Kor 4,6–10; Zsolt 40) A halál olyasvalami, amit nem lehet „megszűni”. Itt nincsenek kikapuk, semmilyen ügyeskedés által nem háríthatom el a saját halálomat. Az örök élet nem olyasvalami, ami „odaát” vár ránk, hanem már a miénk most is – Krisztusban elrejtve. Erre az életre tekintve élünk már most, és most is csak annyiban élünk, amennyiben az örökkévalóságra készülünk. Azt jelentené ez, hogy nem foglalkozhatom földi, a mindennapi élet-hez tartozó dolgokkal? Nem hiszem. Inkább arról van szó, hogy az új élet, amely növekszik bennem Krisztus által, fontosabb kell, hogy legyen, mint az átmeneti dolgok. Krisztus és az én életem benne: örök.

Január 21. (hétfő)

Jézus Krisztus mondja: „De egyetlen hajszál sem vész el a fejetekről.” Lk 21,18 (Dán 3,28a; 2Kor 3,9–11/12–18; Lk 6,17–26) Jézus akkor biztatja így a tanítványait, amikor arról beszél, hogy a világ nagy nyomorúságba kerül, és Krisztus tanúit kegyetlenül üldözni fogják. Vajon arra gondolt, hogy az emberek nem bánthatják a keresztényeket? Az Atya számon tartja szerzett sebeinket, elejtett könnyeinket, de még a fejünkről lehulló hajszálakat is! Milyen csodálatos ez! Hiszen én még azt sem tudom, a reggeli fésülködéskor hány szál hajam hullik ki. Isten számon tartja a fájdalmainkat, és alig várja, hogy kegyelmével begyógyítsa ezeket a sérüléseket. A gonoszság elérheti Jézus tanítványát, és akár meg is ölheti. Mégsem képes diadalmaskodni rajta, mert az Úr, aki bennünk van, erősebb a bűn, a halál és a pokol minden erejénél.

Január 22. (kedd)

Tanuljatok jól tenni, törekedjétek igazságra, térítsétek jó útra az erőszakoskodót! Ézs 1,17a (Zsid 13,3; Jn 1,43–51; Lk 6,27–35) Könnyebben megy a rossz, mint a jó – egyetemes emberi tapasztalat. Talán azért van a világon mindegyütt nevelés, mert minden kultúra felismeri, hogy a jóra tanítani kell az embert. A megtérés a Bibliában gyökeres változást jelent: a bűnnek hátat fordítva Isten felé közeledni. Ézsaiás szavai arra figyelmeztetnek, hogy ezt nem tehetjük üres vallásos formulálkkal, nem „fizethetjük le” Istent. Ő teljes változást akar: a rosszból jóvá formálni minket.

Január 23. (szerda)

Hiszen nem kívánom én a bűnös ember halálát – így szól az én Uram, az Úr –, hanem azt, hogy megtérjen útjáról, és éljen. Ez 18,23 (Lk 15,23b–24a; Jn 3,31–36; Lk 6,36–42) „Bűnös vagyok, tudom, de Isten / nem a halálomat akarja, / hanem, hogy megtérni segítsen, / s éljek a jó úton haladva. / Irgalma győzni mégse hagyja / végül a bűnt meg a halált. / Ha a megbánás kínja marja / lelkemet, Isten megbocsát.” (François Villon) Egyszerre csak egy úton lehet menni. Ha meg akarjuk találni az élet útját, le kell térnünk a rossz útról, amely a halálba vezet, és követnünk kell Jézust, aki a világosság ösvényét mutatja a sötétben.

Január 24. (csütörtök)

Mert állhatatosságra van szükségetek, hogy az Isten akaratát cselekedjétek, és így beteljesüljön rajtatok az ígéret. Zsid 10,36 (Péld 10,28a; Jel 1,1–2/3–8; Lk 6,43–46) Könnyű Istennek hinni, amikor a dolgok rendben mennek. A hit igazi próbája akkor kezdődik, amikor az ég beborul, és a történések lát-szólag éppen arról győznek meg minket, hogy Isten – ha van is – nem áll a helyzet magaslatán. Csakhogy Isten mindig a helyzet magaslatán áll – hiszen ő az Isten. Ígéretei nem porba hulló szavak, hanem olyanok, mint a kőszikla, amelyre bátran lehet alapozni. Viszont az ígéret a jövőről szól. A hívő pedig az ígéret és annak beteljesedése közötti feszültségben él. Ennek a feszültségnek az elviselése az állhatatosság, amelyre az apostol buzdít. Tartsunk ki, imádkozzunk tovább, ha nehéz is a helyzetünk!

Január 25. (péntek)

Ó, Isten gazdagságának, bölcsességének és ismeretének mélysége! Milyen megfoghatatlanok az ő ítéletei, és milyen kikutathatatlanok az ő útjai! Róm 11,13 (Zsolt 77,14a; Jn 8,12–20; Lk 6,47–49) Nem értem Istent. Olyan ez az érzés, mint kislánykoromban, amikor a sakktábla előtt álltam, ahol két mester küzdött egymással. Én nem fogtam fel a lépések jelentőségét, egyáltalán nem értettem, hogyan visz közelebb egyik vagy másik lépés a győzelemhez. Így vagyok a világgal is. Hiszek a világosság győzelmében, és imádom Isten dicsőségét, mert tudom, hogy minden lépés értelmet fog nyerni abban a pillanatban, amikor végleg mattot ad a gonosznak.

Január 26. (szombat)

A csúfolódókat az Úr megcsúfolja, az alázatosoknak pedig kegyelmet ad. Péld 3,34 (Mt 20,26; 4Móz 6,22–27; Lk 7,1–10) Gyerekkorunkban azért csúfolódtunk, mert szükségünk volt céltáblára, aki elterelte a figyelmünket saját tökéletlenségünkről. Vajon felnőttként sikerül-e megértenünk, hogy saját életünkkel Isten színe előtt állunk, benne minden folttal és csúfsággal, s ha ő nem szeretne minket olyan nagyon, könnyűszerrel csúfot úzhatna belőlünk? Vagy továbbra is előszeretettel köszörüljük a nyelvünket másokon, behunyva a szemünket a másikkban rejtőző Krisztus előtt? Előbb-utóbb mindenki tétet hajt Isten fensége előtt. De ha ezt most, önként tesszük, ő gyógyírt ken a sebeinkre, és kegyelmével eltörli mindazt, ami csúf és szégyenletes bennünk.

■ SEBEN GLÓRIA

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG*Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból január 20-ától január 27-éig*

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
6.00 / Bartók rádió <i>Muzsikáló reggel</i> Vasárnapi orgonamuzsika	9.05 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> Goldmark: Sába királynője	19.00 / Duna Tv <i>A Fölszállott a páva gálaműsora</i> a magyar kultúra napján	10.30 / Duna Tv <i>Gróf Széchenyi Zsigmond – Pályarajz egy vadász tróáról (magyar dokumentumfilm)</i>
9.00 / M1 <i>A Biblia a magyar költészetben</i>	9.30 / Duna Tv <i>Élő egyház (vallási híradó)</i>	Élő közvetítés két részben a Hagyományok Házából	19.35 / Bartók rádió <i>Az Ulsteri zenekar hangversenye</i>
9.15 / M1 <i>Református magazin</i>	10.00 / Pax Tv <i>Händel: Messiás (koncertfilm)</i>	21.30 / Kossuth rádió <i>Szegény Sudár Anna</i>	Rimszkij-Korszakov: Nagy orosz húsvét (Nytány)
9.30 / Rádió 17 (Budapest) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangelikus Rádiómisszió műsora (www.radio17.hu)	13.05 / Kossuth rádió <i>A zenélő angyal</i> Molnár Ferenc regényének rádióváltozata	Jókai Anna regényének rádióváltozata 15/1. rész	21.00 / M1 <i>Nemzeti álmok – Magyarország búcsúja Európától? (oszták dokumentumfilm, 2012)</i>
9.45 / M1 <i>Rát Mátyás</i> Keveházi László egyháztörténész emlékezése	19.49 / Kossuth rádió <i>A téli tücsök meséi</i> Írta: Csukás István	21.35 / Duna Tv <i>Gyerekek vagy egyebek (francia játékfilm, 2008) (89')</i>	21.00 / Duna Tv <i>4 hónap, 3 hét, 2 nap (román játékfilm, 2007) (113')</i>
10.20 / Duna World <i>Magyar történelmi arcképcsarnok (magyar ismeretterjesztő sorozat)</i> Munkácsy Mihály	23.00 / Bartók rádió <i>Live Jazz</i> Az Al Di Meola Band koncertje	22.00 / Pax Tv <i>Invocatio musicalis (egyházzenei műsor)</i>	22.30 / Duna World <i>Harcza Veronika Quartet</i>
	23.00 / Rádió 17 (Budapest) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangelikus Rádiómisszió műsora (www.radio17.hu)	22.20 / Duna World <i>Rokonok + tíz év (magyar dokumentumfilm)</i>	22.55 / M1 <i>Történetek a nagyvilágból (nemzetközi riportmagazin)</i>
		23.20 / Duna Tv <i>Talentum</i> Cseh Tamás	
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
5.15 / M1 <i>Hajnali gondolatok</i>	9.05 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> Zemlinsky: 83. zsoltár	6.30 / Duna Tv <i>Szentföldi szent helyek üzenete (magyar ismeretterjesztő sorozat)</i>	7.35 / Duna Tv <i>Világ-Nézet</i> Püspöknyér
9.05 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> Vivaldi: A négy évszak	11.25 / Agnus Rádió (Kolozsvar) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangelikus Rádiómisszió műsora (www.agnusradio.ro)	A Boldogság hegye	9.30 / Rádió 17 (Budapest) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangelikus Rádiómisszió műsora (www.radio17.hu)
11.30 / Duna Tv <i>Mesélő cégtáblák (magyar ismeretterjesztő sorozat)</i> A Magyar Posta	19.30 / Duna World <i>Talentum</i> Bartók Béla	8.20 / Duna Tv <i>Élő egyház (vallási híradó)</i>	10.00 / Duna Tv <i>Lyukasóra (irodalmi műsor)</i>
15.25 / Duna Tv <i>Magyar Teátrum díjátadó gála 2012</i>	20.15 / M1 <i>Egy bolond százat csinál (magyar filmvígjáték, 2006) (96')</i>	9.30 / Rádió 17 (Budapest) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangelikus Rádiómisszió műsora (www.radio17.hu)	10.30 / M1 <i>Baptista ifjúsági műsor</i>
19.35 / Bartók rádió <i>A genti Collegium Vocale hangversenye</i> Bach: 125. és 46. kantáta	22.10 / Duna Tv <i>Ádám almái (dán játékfilm, 2005) (90')</i>	14.55 / M1 <i>Műkorcsolya-Európa-bajnokság</i> Élő közvetítés Zágrábról	15.05 / Bartók rádió <i>Jubilare Deo</i> Évszázadok egyházi muzsikája
21.05 / Duna Tv <i>Köntőrfalak (magyar játékfilm, 2010) (80')</i>	23.00 / Bartók rádió <i>Dzsesszkoncertek</i> A losonci Traditional Jazz Band játszik	18.30 / Kossuth rádió <i>Regényes történelem</i> Királyválasztás a Duna jegén	19.30 / Kossuth rádió <i>Micimackó</i> A. A. Milne meseregényének rádióváltozata folytatásokban
22.45 / M1 <i>Rejtélyes XX. század</i> Kun Miklós történezműsora		20.15 / M1 <i>Félix és Lola (francia romantikus film, 2001) (89')</i>	20.15 / M1 <i>Gettómilliomos (angol-amerikai filmdráma, 2008) (115')</i>

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangelikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu. • **EvÉlet on-line:** www.evangelikusélet.hu. • **Hirdetésfelvétel:** hirdetes@evelet.hu.
Előfizetés: elfozetes@evelet.hu. • **Szerkesztőség:** 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108, 20/824-5519; fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.balla@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).
Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu).
Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). **Tördelőszerkesztő:** Károly György Tamás (evelet@kgyt.hu). **Munkatárs:** Kinyik Anita (kinyik.anita@lutheran.hu). **Rovatvezetők:** dr. Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghegyi@lutheran.hu). **Szerkesztőbizottság:** Adami Mária, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Horváth-Hegyi Áron, Kende K. Péter, Kiss Miklós, Orosz Gábor Viktor, Pröhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518; fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó:** Kende K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). **Nyomdai előállítás:** Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán. **Árusítja a kiadó. Terjeszti a MediaLOG Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a MédiaLOG ingyenes telefonszámán: +36-80/106-000 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302.**

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyéb külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrizzük meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzárta kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

